

ünsiyet 26

İLMİ, KÜLTÜREL, FİKRİ AYLIK DERGİ

ISSN: 3023-7688

MAYIS 2026

"Allah, iman edenleri, inanıp ikrar ettikleri o değişmez söz sebebiyle dünyada da âhirette de sapasağlam tutar ve ayaklarını kaydırmaz. Zâlimleri ise şaşırtır, onların doğru yoldan çıkmasına fırsat verir. Allah dilediğini yapar."(İbrahim: 27)

"Onlar Allah'ı bırakıp O'nun, kendileri hakkında hiçbir delil indirmedeği ve hiç bilgi sahibi olmadıkları varlıklara tapıyorlar. O zalimlerin asla yardımcıları olmayacaktır." (Hac: 71)

DOSYA

ZULÜM

■ CELALEDDİN SİPAHİOĞLU ■ F. YILMAZ ALTUNÖZ ■ HASAN EKİNCİ
■ İBRAHİM ŞAHİN ■ İRFAN SETENCİ ■ MEHMET AYMAN ■ MUSTAFA DOĞU
■ MUSTAFA İBAKORKMAZ ■ NEZİR ERGENÇ ■ TURHAN ARSLAN ■ VEDAT ÖNAL

içindekiler

Şirk en büyük zulümdür

EDİTÖR 3

Zulmün İki Ögesi: Kim Zalim Kim Mazlum?

TURHAN ARSLAN..... 4

Mutlak Zulüm Asırları

VEDAT ÖNAL 6

Zulümle Abad Olanın Akıbeti/Ahireti Berbad Olur

MUSTAFA DOĞU..... 8

Zulmün Kökü: Şirk, Çözümü: Tevhid

İRFAN SETENCİ 10

Kim Utanacak

MEHMET AYMAN..... 12

Rabbenâ, Zalemnâ, Enfusenâ!

İBRAHİM ŞAHİN 13

Zulüm Kavramı

CELALEDDİN SİPAHİOĞLU 15

İslam Düşüncesinde Zulüm: Hakikatin Parçalanması

HASAN EKİNCİ..... 17

Vicdan; Kendine Dönüş Muhasebesi

NEZİR ERGENÇ 19

Zulmün Güncellenmesi

F. Yılmaz ALTUNÖZ..... 20

Zulümden Kaçınmak

MUSTAFA İBAKORKMAZ 21

“ŞÂKİLE” kavramı hakkında

MEHMET AYMAN..... 22

İki Secde Arası Muhasebe

İRFAN SETENCİ 24

Şirk en büyük zulümdür

Şirk kavramı yalnızca “yanlış inanç” diye geçiştirilemez; insanın hakikate temas ettiği hâlde onu perdeleyerek hem Allah tasavvurunu hem de hayat düzenini bozan köklü bir sapmadır. Kur’an’ın şirk için kullandığı “zulüm” vurgusu, meselenin sadece metafizik bir hata olmadığını; adalet, hürriyet, sorumluluk ve kulluk dengesini altüst eden bir düzen problemi olduğunu gösterir. Bu yazıda temel iddia şudur: Şirk, tevhidin ilahî ölçüsünü koruyormuş gibi yapıp onu içeriden yozlaştırdığı için, insanı en kolay aldatan ve toplumu en ağır adaletsizliklere sürükleyen inkâr biçimidir.

Tevhid: Egemenliğin Allah’a Ait Olduğunu Kabul Etmek

Tevhid, Allah’ın yaratıcı oluşunu soyut bir inanç cümlesi olarak tekrar etmekten ibaret değildir; aynı zamanda hüküm koyma, değer belirleme ve hayatı düzenleme yetkisinin nihai olarak Allah’a ait olduğunu onaylamaktır. Bu onay, insanın kendisini “mutlak belirleyici” konumuna yükseltmesini engeller; kulluğu, sorumluluğu ve adaleti aynı zeminde buluşturur. Tevhid bu bakımdan, sadece bir akide değil, insanın hayatını hakikat ekseninde tutan bir ölçüdür.

Şirk: Tevhidin İçine Yapılan Hakikatsiz İlavelere Tevhidi Dönüşmektir

Şirk çoğu zaman “tamamen sıfırdan” kurulmuş bir inkâr sistemi gibi başlamaz; aksine tevhit iddiasını taşıyan bir zeminde, zamanla hakikate dayanmayan eklemelerle ortaya çıkar. İnsan, Allah’a inanır görünürken O’nun egemenliğini pratik hayattan çekip çıkarır; değer üretme ve hüküm verme işini kendi hevasına, çıkarına, geleneğine ya da bir başka yaratılmış otoriteye devreder. Böylece Allah’a ait olan yetki alanına ortaklar eklenir ve “ilahî ölçü” yerini “insanî belirleyiciliğe” bırakır.

Bu sapma çoğu zaman “heva”nın ilahlaştırılmasıyla başlar: İnsan, hoşuna gidenin doğru; işine gelenin meşru, çoğunluğun benimsediğinin ölçü olduğunu zannetmeye başlar. Ardından bu heva, bazen bir şahısta, bazen bir kurumda, bazen de bir gelenek dilinde “dokunulmaz otorite”ye dönüşür. Böylece Allah’ın hükmü konuşuluyor gibi görünse bile, fiilen belirleyici olan Allah değil; insanın ürettiği güç merkezleri olur.

Mekkeli müşriklerin putları “Allah’a yaklaştıran araçlar” olarak konumlandırımları da bu sapmanın tipik bir örneğidir. Allah’ın varlığını bütünüyle reddetmiyor; fakat dua, ibadet ve yönelişi Allah’a ulaştıracak bir “aracı sistem” kurarak kulluğu parçalı hâle getiriyorlardı. Böylelikle ilahî otorite ile insan üretimi otoriteleri birbirine karıştırılıyor; Allah tasavvuru da insanın konumu da tahrif ediliyordu. Ortaya çıkan şey yalnızca yanlış bir ritüel değil; hakikatin üstünün örtüldüğü, din dilinin dezenformasyona dönüştüğü bir inanç ve düzen kurgusuydu.

Küfür ve Şirk: “İnkâr”ın İki Farklı Biçimi

Şirk bir küfür türüdür; her küfür küfürdür, fakat her küfür şirk değildir. Küfür çoğu zaman daha “soyut” bir inkâr hâlidir: Hakikati bütünüyle reddetme tavrı, bilgiye dair dayanakları zayıf bir savunma ile de ortaya çıkabilir. Şirk ise yarı-hakikate yaslanan bir küfür biçimi olduğundan daha yanıltıcıdır; kişi Allah’ı bütünüyle inkâr etmeksizin, O’na ait alanlara ortaklar ekleyerek hakikati örter. Bu nedenle taklide dayalı iman biçimlerinin yaygın olduğu ortamlarda, şirkin kendisini “daha dindar” veya “daha saygılı” bir çerçevede sunarak insanı aldatması daha kolaydır.

Şirki daha tehlikeli kılan nokta, “dini koruma” iddiasıyla hareket edebilmesidir. Küfürde inkâr çoğu zaman çıplaktır; insan neyi reddettiğini az çok bilir. Şirkte ise kişi Allah’a iman ettiğini söylerken, imanının içine fark ettirmeden ortaklıklar ve aracılıklar yerleştirir; bu da hem vicdanı rahatlatır hem de eleştirel düşünmeyi devre dışı bırakır. Bu yüzden taklide dayalı iman, sorgulamadan devraldığı kalıpları “din” zannederek şirkin aldatıcı diline daha açık hâle gelir.

Allah ile Aldatma: Yanlış Allah Tasavvurunun İnşası

Şirk, hakikati bilerek ya da hakikate temas etmişken üzerini örten bir perdeleme biçimi olduğundan, “Allah ile aldatma”nın da en etkili araçlarından biridir. Allah ile aldatma; Allah hakkında yanlış anlayışlar üretip bunları dinî bir dil ve semboller üzerinden empoze ederek insanların istikametini bozmak demektir. Kişi bu durumda Allah’a yöneliyor zannederken, gerçekte O’nun belirlediği ölçüyü devre dışı bırakan

bir aracı düzeni, bir gelenek otoritesini veya kendi hevasını kutsallaştırmış olur. Böylece ibadetin özü korunuyor gibi görünse de tevhidin ruhu aşınır.

Allah’ı sadece “uzakta bir yaratıcı” gibi anlatıp O’nun hüküm ve ölçü koyuculuğunu hayatın dışına itmek,

Kulluk ve sorumluluğu doğrudan Allah’a yöneltmek yerine, “aracı” kişi/kurum/nesneler üzerinden meşrulaştırmak,

Gelenek veya otoriteyi sorgulanamazlaştırıp vahyin üstünde bir belirleyici konuma çıkarmak,

Dini dili, hakikati açıklamak için değil; itaat üretmek ve eleştiriyi susturmak için kullanmak,

Tevhidi “sözde” bırakıp, egemenlik ve değer alanında beşerî hükmü esas almak.

Sonuç: Şirkin Zulüm Oluşu

Şirk “en büyük zulüm”dür; çünkü egemenliği Allah’tan alıp insanın hevasına, çıkarına veya başka yaratılmış güçlere dağıtarak hem inancı hem de hayat düzenini parçalar. İnsan, kulluk yerine tahakkümü; sorumluluk yerine keyfiliği; hakikat yerine propaganda ve dezenformasyonu üretmeye başlar. Bu noktada bazı rivayetlerde geçen “Bir ülke küfürle idare olur ama zulümle asla” ifadesindeki “zulüm” vurgusu, pratik hayatta çoğu zaman şirkin doğurduğu adaletsizliklerle birlikte görünür: Hakikatin üzeri örtülür, insanlar din adına yönlendirildiğini sanırken aslında insan tarafından oluşturulmuş otoritelerin tahakkümüne razı edilir. Bu sebeple tevhit, sadece bir inanç beyanı değil; insanı ve toplumu gerçek yaratıcının otoriter kabul edilmesi suretiyle haksızlığa meydan vermeyen bir istikamette tutan ilahî ölçüdür.

Bu açmazdan çıkış, tevhidi yalnızca dilde değil; ölçü ve egemenlik alanında yeniden ihya etmekle mümkündür. Bunun için iman, taklit düzeyinde kalan bir kabullenmeden, bilinçli bir tasdike yükseltilmeli; Allah hakkında üretilmiş kalıplar vahyin ölçüsünde sorgulanmalı; kulluk, aracılaştırmaların ve kutsallaştırılmış otoritelerin gölgesinden çıkarılıp doğrudan Allah’a yöneltilmelidir. Tevhit güçlendikçe, şirkin ürettiği zulüm düzeni de zemin kaybeder.

Editör

Zulmün İki Ögesi: Kim Zalim Kim Mazlum?

Zulüm, Adâletin zıddı olup, Allaha, Rasûlüne, İnsanlara, Hayvanlara ve tüm kainata karşı sınırların ve kuralların aşılmasıdır. Zalim ise, sınır tanımaz eylemleri işleyen kişi veya kişiler demektir.

Zulüm, Allah'ın yaratıcılığına yöneticiliğine hakemliğine ve taksimine razı olmamaktır.

Zulüm; (ZLM) Sözlükte "bir şeyi ona ait olmayan yere koymak" din, ahlak, hukuk gibi alanlarda terim olarak "belirlenmiş sınırları çiğneme, haktan batıla sapma, kendi hak alanının dışına çıkıp başkasını zarara sokma, rızasını almadan birinin mülkü üzerinde tasarrufta bulunma, zorbalık" özellikle de "güç ve otorite sahiplerinin sergilediği haksız ve adaletsiz uygulama" şeklinde özellikle insan ilişkilerindeki haksızlıkları ifade eder.

Kur'an'da 20 ayette zulüm kelimesi, 295 defa da türevleri yer alır. 200 den fazla yerde zulüm kavramı "küfür, şirk" veya "Allah'ın hükümlerini çiğneme, günah işleme", yirmiden fazla ayette "beşerî ilişkilerde haksızlığa sapma" anlamlarında kullanılmıştır. Toplam 315 kez geçer. Kur'an'daki anlamları: Zulmetmek, haksızlık etmek, en çok zulmeden, en zalim, daha zalim, karanlık, şirk, cehalet, fisk, kararmak, karanlığa girmek, karartmak, karanlıklaştırmak, kapkara, simsiyah, karanlığa girenler, karanlıkta kalanlar, zulüm, zalim, mazlum, zulmet, mezalim vs.

Bizim referansımız Kur'an olmalıdır. Onun için zulüm Kur'an'da hangi mana ve eylemlerde kullanılmış ise biz onu bilir ona inanırız ve o özelliklerden kaçınmanın yollarını ararız. Allah'ü Teala bizim ne yapmamızı istiyorsa onu yapmanın gayreti, neyi yapmamamızı istiyor ve emrediyorsa o fiillerden uzak durmanın çabası içinde olmamız gerekir. Allaha inanmak vahye tabi olmakla, Rasûlüne itaat onun yaşantısını örnek almakla olur.

Zulüm, Adâletin zıddı olup, Allaha, Rasûlüne, İnsanlara, Hayvanlara ve tüm kainata karşı sınırların ve kuralların aşılmasıdır. Zalim ise, sınır tanımaz eylemleri işleyen kişi veya kişiler de-

mektir. Şimdi ayetlerde zulüm olarak kabul edilen eylemler nelerdir mana ve içerik olarak bakıp, akabinde de ilgili ayet numarasını vereceğim.

"Size verdiğimiz rızıkların temiz ve helâl olanlarından yiyeceğiniz" (Bagara.57) emrine razı olmayıp, rıza ve kanaat göstermeyip haram helal gözetmeden daha aşağı olana yönelmek zulümdür.

"Allah'tan başka varlıkları O'na denk tutar da, Allah'ı sever gibi onları severler. (Bagara.165) İtaat edilecek tapınılacak yardım istenecek tek ve yegane varlık Allah'tır gayrisi ise zulümdür.

"Eğer faizcilikten vazgeçmezseniz, artık Allah ve Rasûlü'ne karşı savaş açtığınızı, onların da size savaş açtığını bilin. (Bagara.279) Faiz, varlığının ihtiyaç sahiplerine zulmüdür.

"Yetimlerin mallarını haksız yere yiyenler, aslında karınlarına sadece ateş doldurmuş oluyorlar. Onlar pek yakında çılgın alevli bir ateşe gireceklerdir." (Nisa.10) Yetim malı yemek zulümdür.

-Her kim de Allah'ın indirdiği ile hükmetmezse, işte onlar zâlimlerin tâ kendileridir." (Maide.45)

-Andolsun, "Allah, Meryem oğlu Mesih'tir" diyenler kesinlikle kâfir oldu. Oysa Mesih şöyle demişti: "Ey İsrailoğulları! Yalnız, benim de Rabbim, sizin de Rabbiniz olan Allah'a kulluk edin. Kim Allah'a ortak koşarsa, artık, Allah ona cenneti muhakkak haram kılmıştır. Onun barınağı da ateştir. Zalimler için hiçbir yardımcı yoktur." (Maide.72) İnsanı ilahlaştıranlar zalimdir.

"Âyetlerimiz hakkında alaylı tavırlarla münâsebetsizliğe dalanları gördüğünde, onlar başka bir konuya geçinceye kadar kendilerinden uzak dur. (En'am.68) İslamla alay edenler zalimdir.

"Mûsâ'nın kavmi, kendisinin Tûr'a gitmesinin ardından süs takılarından

böğürür gibi ses çıkaran bir buzağı heykeli yapıp ona tapınmaya başladılar." Tapınma ve ta'zim için heykel yapmak zulümdür. (A'raf.148)

"Kâfirlerin hâli tıpkı Firavun hânedenânının ve onlardan öncekilerin hâli gibidir. Onlar da Rablerinin âyetlerini yalanlamışlardı, biz de günahları yüzünden onları helâk etmiştik. (Enfal.54)

"Ey iman edenler! Eğer imana karşı küfrü sevip tercih ediyorlarsa babalarınızı ve kardeşlerinizi bile dost edinmeyin! Sizden kim onları dost edinirse işte onlar zâlimlerin ta kendileridir."-Tevbe.23

-Savaşa Allah rızası için değil müslümanlar arasında fitne çıkarmak ve casusluk yapmak için katılanlar zalimdir. (Tevbe.47)

"Allah'ı bırakıp da sana hiçbir fayda ve zarar veremeyen şeylere yalvarıp yakarma. Böyle yaparsan, o takdirde, kesinlikle zâlimlerden olursun!" (Yunus.106)

"Allah adına yalan uydurandan daha zâlim kim olabilir? (Hud.18)

"Kâfirler peygamberlerine: "Ya bizim dinimize dönersiniz, ya da biz sizi kesinlikle ülkemizden sürüp çıkarırız" dediler. (İbrahim.13) Haksız yere elçileri ve müminleri yurtlarından sürenler.

-Yahudilere, daha önce sana bildirdiğimiz bazı yiyecekleri haram kılmıştık. Böyle yapmakla biz onlara zulmetmedik, fakat onlar kendilerine zulmediyorlardı." (Nahl.118) Nimet azgınlığı yapmak zulümdür.

-Allahtan gayrı başka bir unsura, putlara tapmak zulümdür. (Hac.71)

"..Belkıs sonunda: Rabbim! Ben, senden başkasına taparak kendime zulmetmişim!...(Neml.44)

"Nûh kavmine gelince, peygamberleri yalanlamaları yüzünden onları

devlet olarak adil olmamız ve yeryüzüne adaletin hakim olması için çalışmamız gerekir.

Müslüman hüküm verirken, ölçüp tartarken, şahitlik yaparken, ister akrabası olsun ister başkası, ister dostu olsun ister düşmanı, ister zengin olsun ister fakir, gerek öfkeli gerek sâkin, hâsılı her hâlükârda, âdil davranmalı, hislerine mağlup olarak adâletten taviz vermemelidir.

Haksız yere başkasının malını almak, ırzına, namusuna sataşmak, zulümdür. Yalan yemin ile veya helâl olmayan herhangi bir yolla insanların hakkını almak, zulümdür. Kendini haklı, başkasını haksız göstermek için çekişmek ve karşısındakini aşağılamaya çalışmak, zulümdür. Trafikte hakkına razı olmamak zulümdür. Kişilerin borcunu zamanında ödemeyip ertelemesi zulümdür. Geçmiş olaylardan ibret almamak, tedbir almamak zulümdür.

Dünyanın nadir elementleri benim olmalı diye ülkeleri işgal etmek zulümdür,

Enerji kaynakları benim olmalıdır düşüncesiyle toprakları işgal etmek zulümdür.

Teknoloji üstünlüğünü kullanarak Afrika ülkelerini sömürmek zulümdür.

Töre diye Allah'ın kutsal kıldığını canı alma yetkisini kendinde sanan zalimler zulüm içindedir.

Allah ve Rasülü'nün belirlediği giyim kuşam sınırını tanımayan idareciler zalimdir.

Çocuklarına manevi ahlak eğitimi vermeyip çocukların katline sebep olan kanun koyucular müfredat yazıcılar yöneticiler analar babalar eğitimciler aileler ve toplumlar zulüm içindedirler.

Benim inandığım İlahları kabul etmeyen ölümlerden ölüm seçsin diyenler zalimdir.

"Allah meleklerle şöyle emreder: "Toplayın o zâlimleri, onların eşlerini, zulme ortak olan taraftarlarını ve tapıkları putlarını!" (Saffat.22). Zulmeden ve zulme destek olanlar zalimdir.

Hz. Ali'ye (a.s) nispet edilen ve zulmün yapısını açıklayan meşhur söz şöyledir:

"Zulmün iki unsuru (ayağı/suç-lusu) vardır: Zalim ve zulme rıza gösteren mazlum.

-Zulme sebep ve vasıta olmak zulümdür.... Zalime ses çıkarmamak, Haksızın karşısında Haklının yanında durmamak zulümdür.

Elhasılı vel kelam Allah'ın dediğini yapmamak, aksini yapmak zulümdür.

suda boğduk ve kendilerini insanlara bir ibret kıldık. Zâlimler için âhirette de elem verici bir azap hazırladık." (Furkan.37)

"Bizim âyetlerimizi zâlimlerden başkası inkâr etmez." (Ankebut.49)

"Hayır! O zulmedenler, doğru bir bilgiye dayanmaksızın, nefsanî arzularının peşine takılıp gittiler." (Rum.29) Allah'ın ilkelerine değil nefsinin ve hevasının ilkelerine uyanlar zalimdir.

"Kendisine Rabbinin âyetleriyle öğüt verildiği halde, küstahça ondan yüz çeviren kimseden daha zâlim kim olabilir?... (Secde.22)

"..herkes ne kazandıysa onun karşılığını görecektir ve kimseye en küçük bir haksızlık yapılmaya caktır." (Casiye.22) Amellerin karşılığında adalet gözetilecek haksızlık yapılmayacaktır.

" Kendisi İslâm'a çağrıldığı halde, buna uymayıp üstelik Allah hakkında yalan uydurandan daha zâlim kim olabilir? Allah, zâlimler toplumunu asla doğru yola erdirmez." (Saf.7)

"...zinâ ve hırsızlık gibi apaçık bir hayâsızlık ..." zulümdür. (Talak.1)

"Doğru yolu terk eden zâlimler ise cehenneme odun olacaklardır." (Cin.15)

Yukarıda ki tanımlamalar ve ayetler ışığında öncelikle kendimizi bir hesaba çekmemiz gerekmektedir. Ben kimim ? Nereden ve niçin geldim ve nereye gidiyorum? Benim görev ve sorumluklarım ve de sınırlarım nelerdir ? Kimlik ve kişilik sorgulaması yapmamız gerekir. Allah kainatı ol emriyle ve belli bir amaçla yaratmıştır. Haşa Allah hiçbir şeyi amaçsız, anlamsız, gayesiz boşuna yaratmamıştır. Akıl ve İrade sahibi olarak yarattığı insanoğlu kendini ve

tüm eylemlerini sorgulayıp görevini ve sorumluluklarını yerine getirmelidir. Sorumluluk ve görevlerimiz, Allaha, Peygamberlere, İnsanlara, Hayvanlara, Bitkilere ve Eşyaya karşı olmak üzere çeşitlidir. Bunun sınırlarını belirleyen Allah ve Rasûlüdür, yani Kur'an ve Sünnettir. O kriterlere göre hareket etmemizin neticesi dünyada huzur sükunet uyum barış ve adalet demektir. Aksi ise zulüm savaş kan gözyaşı katliam ve kaos demektir. Bugün yeryüzünde birçok coğrafyada savaş kan gözyaşı ve zulüm varsa zalimler hakim ve etkin demektir.

İnsanların ve sistemlerin ilahlaştırıldığı, Tanrının rolünü insanların aldığı bir dünyada hukukun üstünlüğü değil üstünlerin ve güçlülerin hukuku geçerlidir. Allah'ı ve sınırlarını tanımayan bir güç çok vahşi ve zalim demektir. 2026 yılı itibariyle Amerika Birleşik Devleti, İsrail, Çin, Rusya, İngiltere, Fransa vb. gibi dünyanın fakir ülkelerini yüz yüz elli yıldır sömürerek güç devşiren bu zalim güçler yeryüzünde tüm zulümlerini sergilemektedirler. Tanrı benim, Kanun benim, ben ne dersem ona uyacaksınız, dünyanın zenginlikleri benim olmalıdır ben size ne kadar takdir edersem o kadar kullanabilirsiniz. Nasıl yaşamanız gerektiğine ben karar veririm. Hatta ölmenize bile ben karar veririm veya biz karar veriyoruz demektirler. Halbuki "La Galiba İllallah" gerçeğini ne kadar inkar etseler de Sünnetullah gereği er geç Adalet tahakkuk edecektir. Ama bu zulüm düzenlerinin yerle yeksan olmasını Rabbimiz bizim elimizle olmasını istemektedir. Yoksa Azamet ve Kudret sahibi olan Rabbimiz "Kün" der zulüm bitebilir adalet tesis olabilir. İşte bizim elimizle zulmün bitmesi için önce ferd olarak, sonra aile, toplum ve

Mutlak Zulüm Asırları

İnsanlığın son 300 yılına damgasını vuran “Mutlak kötülük ve Zulüm” bugünlerde daha da fazla hissediliyor. Tarihin daha önce görmediği bir kötülük ve zulüm dalgası hiç olmadığı kadar yeryüzü semasını kaplamış durumda.

20. yüzyılın son çeyreğine yetişmiş birisi olarak bir düşünce adamının yaptığı bir tespiti gerçekten çok anlamlı bulurum. Dünya insanlığının son 300 yılını ve yaşananları düşündüğümde bu tespitin çok isabetli bir tespit olduğunu düşünüyorum. Mealen bu tespitte altı çizilen noktaya dikkat ettiğimizde üzerinde çok düşünülmesi gereken bir durum olduğu açıktır.

“20. yüzyıl şeytanın eseridir. 21. yüzyılda da benzer bir durumu yaşamaya devam ediyoruz”. Bu tespit insanlığı nasıl bir akıbetin beklediğini anlatıyor. Tabii bu şeytani vesveselere ve şeytani düşüncelerin zulümlerine karşı durulmazsa. Gerçekten gerek 20. yüzyıl ve gerekse 19. asırda tam bir zulüm hakimiyetinin hüküm sürdüğünü gördük. Doğrusunu söylemek gerekirse 21. yüzyılın da farklı olmadığını biz-zat yaşayarak görüyoruz.

İnsanlığın son 300 yılına damgasını vuran “Mutlak kötülük ve Zulüm” bugünlerde daha da fazla hissediliyor. Tarihin daha önce görmediği bir kötülük ve zulüm dalgası hiç olmadığı kadar yeryüzü semasını kaplamış durumda. Masum çocukların, yaşlıların ve sivil-lerin hiçbir sınır tanınmadan katledildiği zamanlardan geçiyoruz. Gazze’de yaşanan insanlık katliamı, belki de şeytana bile rahmet okutacak bir hale gelirken bu mutlak kötülük ve zulmün karşısında olması gereken insanlık ve özelde de kendini kötülüğe karşı mücadele ile geçirmesi gereken Müslümanlar bütün bu olup biten zulümleri sadece seyretmekle yetiniyor.

İnsanlığı insanlıktan çıkaran zulümlere ve vahşetlere imza atılırken, şeytana pabucunu ters giydirecek insan şeytanları yeryüzünde hüküm sürüyor. Dünyanın geri kalan milyarlık kitleleri ise bu manzara karşısında sessiz ve çaresiz sıranın yavaş yavaş kendilerine gelmesini bekliyorlar.

Siyonist Yahudiler ve onların destekçisi Hristiyan Siyonistler dünyayı özellikle de İslam dünyasını kan gölüne çevirmek için sırayla işlerini görüyorlar. Adları farklı farklı olsa da sanal devletler, barış çağrıları yaparak sıranın ne zaman kendilerine geleceğini saf saf bekliyorlar. Dünyanın geri kalanının tüm tepkilerine rağmen, güç dışında hiçbir şeyden anlamayan katil sürülerine karşı barış mesajları ile önlem alınmaya çalışılıyor. Yani kelimenin tam manasıyla olmayacak duaya amin demek gibi bir şey bu.

Şeytan aleyhllane isyan ettikten sonra bir daha isyanından geri döndü mü? Kur’an-ı Kerim’deki ayetlerin anlatımlarına baktığımızda, gururundan, kibrinden ve isyanından geri adım attı mı. Hayır asla atmadı üstelik bir de meydan okudu. Cenab-ı Hakka senin yarattığın insanın yoldan çıkması için elimden geleni yapacağım. Pek azını sana boyun eğer bulacaksın. Çoğunu saptıracağım derken, demek ki şeytan gibi onun yolunun yolcusu insan şeytanlarının da varlığından haberdar ediyoruz bu ayetlerle.

Bugün de şeytanın yolunun takipçileri, mutlak zulüm ve kötülüğün hakimiyeti için yeryüzünü kana bulamaya, masum insanların kanını dökmeye ant içmiş vaziyette, kendilerine dur diyecek bir gücün ortaya çıkmasını bekliyorlar. Barış için mutlaka savaşmak gerektiğini anlamayan, anlayamayan milyarlarca insan yığınları başlarındaki kuklalar yüzünden sadece seyretmekle yetindikleri zulümlerin bir gün kendilerine de dokunacağını çok iyi biliyorlar. Fakat herhangi bir şey yapabilme imkanları tamamen ellerinden alındığı ve sanal devletlerde, sanal ulusal çıkar senaryoları ile meşgul edildikleri için bu zulümlerin hiçbirisine fiili olarak müdahale edemiyorlar.

Tarih boyunca bütün peygamberler Tevhid Mücadelesi verirken karşılarında her zaman şeytanlaşmış insanları buldular. Bazen bu insan şeytanları acımasızlıkta o kadar ileri gittiler ki şeytanın kendisine bile taş çıkarttılar. Yeryüzünün en merhametli insanları Peygamberleri öldürmekten, paramparça etmekten geri durmayan insan tipleri ortaya çıktı.

İnsanlara özgürlük adı altında sunulan şeyin aslında insanlığın prangalara vurulması, köleliğin bir başka şekli olduğunu beşeriyet daha tam olarak kavrayamadı. Bu özgürlük masallarından en çok etkilenen kesimlerin de kadınlar ve çocuklar olması çok manidardır.

Bugün Gazze’de ve Filistin’de olanlar, son olarak İran’a yapılan saldırılarda hiçbir ölçü, kural ve ahlaki ilkeye dayanmayan bombalamalar bunun yanında Doğu Türkistan’da insanlık dışı bir şekilde yaşadığımız zulümler, insan şeytanlarının isimleri ve coğrafyaları ne olursa olsun aynı zihniyete sahip olduklarını göstermektedir. İsimleri ister Siyonist Yahudi, ister Çinli, bazen de Müslüman kılığına girmiş zalim yöneticiler olsa da bu durum hiç fark etmiyor. Tamamı şeytanın yeryüzündeki çıkarlarına hizmet eden insanlıktan nasip alamayan ve ayetin deyimiyle “Esfeli safilin” yani aşağıların aşağısına düşen yaratıklar haline geliyorlar.

Son 300 yılda yeryüzü büyük bir insanlık imtihanından geçiyor. Yüzyıllar boyu insanlar köle ticareti yapılan gemilerde insanlık dışı şartlarda ve büyük bir zulme imza atılarak alınıp satıldılar. Buna da ticaret denildi. Daha sonra bu köle ticaretinin çok da karlı olmadığını, insanları gönüllü köleler haline getirmenin daha karlı olduğunu gören batılı şeytani elitler, başka başka şeytani planları daha devreye soktular.

İnsanlara özgürlük adı altında sunulan şeyin aslında insanlığın prangalara vurulması, köleliğin bir başka şekli olduğunu beşeriyet daha tam olarak kavrayamadı. Bu özgürlük masallarından en çok etkilenen kesimlerin de kadınlar ve çocuklar olması çok manidardır. Sanal bir özgürlük söylemi ile özellikle kadın bedeninden sınırsızca faydalanmak işlerine geldi. Yine çocuklara özellikle baba otoritesine karşı çıkma yollarının gösterilmesi ve çocukların bir sınır ve sorumluluk bilinci olmadan sorumsuz bir özgürlük duygusu ile yetiştirilmesi bugün artık önü alınmaz sorunların ortaya çıkmasına sebep oldu.

İnsanlığın bu yanılsamadan kurtulması için en büyük görev elbette Müslümanlara düşüyor. Müslümanlar için tarih boyunca, hangi çağda, hangi ülkede ve hangi durumda olurlarsa olsunlar, yeryüzünde yaşayan bütün mü’min müslümanların olmazsa olmaz kulluk vazifeleri, yegane önderimiz, rehberimiz Efendimiz (s.a.s.)’e vahyedilen hükümlere uymak ve gereğini emrolundukları gibi dosdoğru olup yapmaktır. Emrolunduğumuz gibi dosdoğru olursak bütün beşeriyet

bu hakikat yolunda bizi takip edecek tir.

Şeytan ve şeytana dost olmuş olan tağutlardan, otoritelerden asla korkmadan, Rabbleri Allah ve önderleri Efendimiz (s.a.s.)’in emrettiği gibi hareket etmek üzerlerine vecibe olan mü’min müslümanlar, Rableri Allah’ın şu buyruğunun gereğini her zaman yerine getirmeye bütün imkânlarıyla gayret etmelidirler:

“Öyleyse insanlardan korkmayın, benden korkun!” (Maide/44)

“Bugün inkâra sapanlar, sizin dininizden (dininizi yıkmaktan) umut kesmişlerdir. Artık onlardan korkmayın, benden korkun.” (Maide/3)

Mü’minlerle mücadele etmek için şeytan tarafından kışkırtılan dostlarından hiç korkmadan kendilerine vahiyle beyan buyrulan Kur’an’a ve onun hayata uygulanışı olan Efendimiz (s.a.s.)’in Sünnetine sarılan mü’min kullarının zafere ulaşacaklarının müjdesini vermekte ve bunu şöyle müjdelemektedir:

“Kim Allah’ı, Resulü’nü ve iman edenleri dost (veli) edinirse, hiç şüphe yok galip gelecek olanlar Allah’ın taraftarlarıdır.” (Maide/56)

Müminlerin bu hallerinin dışında kalan dünya insanlığı modern dünyanın parıltılı hayatına kendini kaptırırsa, tarihin en dramatik ve en acınası köleleri haline gelecektir. Bir düşünürün dediği gibi: “En iyi köleler kendini özgür hissedenden kölelerdir”. Modern yaşam tarzının cazibesine kapılan milyarca insan, özgürlük adına kendini zincirlere vurmaya gönüllü hale getirildi. Modern hayat tarzı insanlara bireyselliği yuttururken, bunun yaratacağı travmaların nelere sebep olacağı ile ilgili hiçbir bilgi vermedi. Bugün insanlık topluca hastalıkların pençesinde. Bu hastalıkların birçoğu ise insanın tek başına kalmasından kaynaklanan psikolojisini bozan yalnızlık duygusundan kaynaklanıyor.

Dünyada yapılan bir araştırmada geçtiğimiz yıl öne çıkan cümle. “Kalabalık yalnızlık” olmuştu. Evet insanlar kalabalıklar içinde yalnız. İnsanlık belki de Gazze’de süren katliamların, insanlık dışı soykırıma göstermedikleri tepkinin bedelini ödeyecekler. Bunun nasıl olacağını biz bilemeyiz. Ama Cenab-ı Hak insanlığa, şeytanın

ve dostlarının yeryüzünde yürüttükleri “Mutlak Zulüm ve Kötülük” için ses çıkarmamasının bedelini tüm insanlığa yalnızlık imtihanıyla ödettiriyor. “Kalabalık yalnızlık” Modern çağın getirdiği yüzeysel etkileşimler ve dijitalleşme sonucu, fiziksel olarak bir arada olup ruhsal olarak tek başına olma hali olarak tanımlanıyor. Cenab-ı Hak, arşı titreten zulümler karşısında sessiz kalan insanlığa bunun bedelini bu yalnızlık hissiyle ödettiriyor.

Ayrıca kalabalık yalnızlık insanın, kendisini yeryüzünde yalnızlığın ortasına atılmasına sebep olan şeytanın oyunlarına karşı uyanık olmadığı takdirde başına neler geleceğinin de bir hatırlatması. Tıpkı atası Hz. Adem gibi yeryüzünde nasıl yalnızlığa mahkum edileceğini de hatırlatıyor insana. Şeytanın hilelerine, fitnelerine ve şeytanlaşmış insanların zulümlerine ses çıkarmayanları bekleyen akıbeti de anlatıyor.

Kıyamete kadar sürecek şeytanla mücadeleimizde silahlarımızı kuşanmadığımız ve modern dünyanın yalancı ve sahte pırıltılı yaşamına ayak uydurup hayatı konfor alanı haline getirdiğimiz zaman nasıl bir sonun bizi beklediğini de tefekkür etmemize vesile oluyor bu yalnızlık duygusu. Bugün beşeriyet zulmün zirve yaptığı, haksızlığın ve adaletsizliğin tüm dünyayı kapladığı, zifiri karanlığın hakim olduğu bir dönemi yaşıyor. Ama aslında bu da aydınlığa en yakın olunan zaman dilimi demek. Önemli olan bunun farkına varabilmek. Bu sayede aslında insanlık kurtuluş reçetesine de kavuşabilir. Umarım beşeriyet yeryüzünü kapkara kaplayan bu mutlak zulüm ve kötülük karanlığına karşı biran önce uyanır, sesini yükseltir ve tıpkı tarih boyunca Peygamberlerin yaptığı gibi zulme karşı durur. Yoksa insanlık şeytan ve dostlarının dünya insanlığını nasıl zehirlediğini izleyecek ve sıranın kendisine gelmesini beklemekten başka bir şey yapamayacaktır. Vesselam.

Zulümle Abad Olanın Akıbeti/ Ahireti Berbad Olur

İnsan, “Hukukullah”ı ihlal edebileceği gibi, kainatta yaratılmış canlı-cansız varlıkların hukukunu da çiğneyebilmekte, hatta kendi nefesine karşı da haddi aşarak çok rahatlıkla zulüm işleyebilmektedir.

Bir şeyi ona ait olmayan yere koymak, karanlığa gömülmek, karartmak, nurun/ışığın kaybolması, hakkı/hakikatini azaltmak, doğru yoldan sapmak/çıkmak, birilerinin hakkına tecavüz etmek, haksızlık etmek, haddi aşmak, baskı uygulamak, işkence etmek, nankörlük, zorbalık, gaddarlık gibi kelime anlamlarına gelen zulüm, Kerim kitabımızda en çok zikredilen ve üzerine vurgu yapılan kavramlardan biridir. Zulüm itikat, ahlak ve eylem/amelde farklı tezahürleriyle gerçekleşebilmektedir. En dar anlamıyla zulüm, Elmalılı Hamdi Yazır'ın dediği gibi; “hakkı tecavüz edip, hakkı yerinin dışına koymak” şeklinde tarif edilmektedir. Zıddı ile izah etmek istenildiğinde zulmün adaletin karşıtı olarak karşımıza çıktığı görülmektedir.

Kainat, Yaratan ve yaratılanlar arasındaki Yaratan tarafından belirlenmiş bir hukuk ekseninde deveran etmektedir. Belirlenmiş bu hukuka müdahale etmek, yok saymak en başta Yaratan'a karşı işlenebilecek en büyük zulümdür. Dolayısıyla itikadi anlamda zulüm, inkar başta olmak üzere, şirk, fiske, fücür çerçevesinde Allah'ın hukukuna, yasalarına başkaldırmak, yok saymak, isyan etmektir. İnsan, “Hukukullah”ı ihlal edebileceği gibi, kainatta yaratılmış canlı-cansız varlıkların hukukunu da çiğneyebilmekte, hatta kendi nefsi-ne karşı da haddi aşarak çok rahatlıkla zulüm işleyebilmektedir.

ALLAH (CC) bir ve tek olup eşi-benzeri olmayan, her şeyi yoktan var eden, var ettiklerine karşı rahmetinin bir gereği olarak her türlü rızık/nimeti veren, kainatın, mevcudatın, mahlukatın, göklerin, yerin yegane tek sahibi, evveli ve ahiri olmayıp, Hayy ve Kayyum olan tek İlahî, tek Rabbidir. Mağlup edilmesi asla mümkün olmayıp mülkün mutlak Hakimi/Maliki olarak her şeye güç yetiren, kimsenin

babası olmadığı gibi, kimsenin çocuğu da olmayan, her türlü eksik, kusur, ayıp ve noksanlıklardan münezzeh olup her şeyi en ince detayına kadar bilen işiten ve görendir. Hükmünde asla zulmetmeyip adil olandır. İşte tüm bunları yaratılmış, aciz, çaresiz, muhtaç, başlangıcı ve sonu olan insanın şeksiz şüphesiz kabul edip, tasdik etmesi nasıl ki haklıya hakkını teslim etmek anlamındaki adalet ise tersi bir inanç, söylem ve eylem de apaçık bir zulümdür. Allah'a şirk koymak, O'nu inkâr etmek, bahşetmiş olduğu nimetlerine karşı nankörlük etmek zulümlerin en büyüğüdür. Belirlenmiş hadleri aşmak, Allah'ın koyduğu sınırları, emirleri ve nehiyleri (hududullahı) çiğnemek, yok saymakta zulümdür. İnsanların hak ve hukuklarını ihlal etmek, mallarına, canlarına zarar vermek, onları aşağılayarak, hakaret ederek incitmek, cebir ve baskı yapmak gibi eylemler de kul hakkına yönelik zulümdür. Zira insanların can/mal/ırz ve namusları kutsal olup dokunulmaz kılınmıştır. Bunları ihlal etmek, saldırı düzenlemek apaçık bir zulümdür. Doğal olarak ortada işlenen bir zulüm varsa bunları icra eden faillerde zalimlerin ta kendileridir. Bir de işlenen zulümlere karşı sessiz, duyarsız ve tepkisiz kalanlar var ki, onlarda zalimlerle aynı kategoride demektir. Zira zulme rıza zulümdür. Allah hikmeti gereği zalime imhal (mühlet-süre) verir ama asla ihmal etmez. Vakti zamanı geldiğinde kısıklarak yakalayarak hak ettikleri cezayı mutlaka verir.

Zulüm her alanda, her mekanda, her zaman, herkes tarafından gerçekleşebilecek bir olgudur. Bir ülkeyi yöneten devlet başkanından, kamuda görevli bürokratı, bir komutandan bir nefere, bir eğitmeninden bir öğrenciye, bir ebeveyninden bir evlada, bir eşten diğer eşe, bir akrabadan bir komşuya, bir

kardeşten bir arkadaşına, bir işverenden bir işçiye veya tersi bir durumda olanlara kadar herkes bulunduğu makam, mevki, statü ve pozisyonun gereklerini yerine getirmediğinde karşısındakinin veya elinin altındakilerin haklarını gasp ediyor ve onlara zulmediyor demektir. Emanetin, ehliyetin, liyakatin, hak/hukukun, adaletin rafa kaldırıldığı bir mekanizmada toplumun tüm kesimlerinde kokuşma, çürüme, yozlaşma kaçınılmaz hale gelecek ve boşlukları legal/yasal olmayan yapılar doldurarak kişilerin her anlamdaki güvenliği tehlikeye girecektir. Doğal olarak başta kamu olmak üzere her alanda yolsuzluk, rüşvet, irtikap, kayırmacılık olmak üzere her türlü gayri meşru eylemler neşvünema bulacaktır.

Allah (CC) insanlara örnek olması, İlahi mesajları hikmetiyle beyan etmesi, başta Hukukullah olmak üzere tüm hak/hukuk/sınır ve hadlere riayet etmesi için kendilerinin arasından seçtiği erdem/ahlak sahibi kişileri elçi olarak göndermiştir. Son elçi ve son mesajlarla birlikte de geçmişte gönderdiği elçi ve kavimlerinin yaşanmış ve yaşanması her daim mümkün olabilecek hayat hikayelerinden kesitler sunduğu kıssaları ile de kıyamete kadar var olacak insanoğluna açık ve sarıh mesajlarını yeniden hatırlatmıştır. İşte bu kıssalarda geçmiş kavimlerin şirk ve küfür bataklığına nasıl düştüklerini, bu dünyada da ahirette de nasıl kaybedenlerden olduklarını onlarca ayeti kerimesi ile bildirmekte ve uyarılmaktadır. Nuh, Hud, Lut, Ad, Medyen kavimlerinin ve Beni İsrail oğullarının nasıl yoldan çıktıkları, nasıl küfre/şirke saplandıkları, nasıl zulüm bataklığında helak edildikleri tüm ayrıntıları ile bizlere bildirilmektedir. Kıssası neredeyse bütün detaylarıyla anlatılan İsrailoğullarının Firavun tarafından köleleştirilmesi neticesinde izzet, şe-

Allah (CC) insanlara örnek olması, İlahi mesajları hikmetiyle beyan etmesi, başta Hukukullah olmak üzere tüm hak/hukuk/sınır ve hadlere riayet etmesi için kendilerinin arasından seçtiği erdem/ahlak sahibi kişileri elçi olarak göndermiştir.

ref, haysiyetlerinin ellerinden alınarak karaktersiz bir hale gelmelerinden kurtaracak ve yeniden insan olmanın onuruna erdirecek Musa'nın (as) davetine önceleri direnç göstermiş, sonrasında ise Musa (as) yanlarından ayrılır ayrılmaz diğer Allah'ın elçisi Harun (as) aralarında olmasına rağmen Samiri'nin yapmış olduğu buzağıya tapınarak şirk koşmuş ve Hukukullah'a müdahale ederek zulmetmişlerdir. Lut kavmi insanlık dışı iğrenç bir eylemin failleri olarak bireysel ve toplumsal ahlaki bir zulmün altına imzalarını atmak suretiyle helak edilmişlerdir. Medyen halkı ise ticaretlerinde ölçü/tartıda hileler yapmak ve insanları aldatmak suretiyle sosyal/toplumsal bir zulmü gerçekleştirmişlerdir.

Beni İsrail, kendilerinin seçilmiş/üstün ırk olduğu safsatasına dayanarak tarihin tüm dönemlerinde olduğu gibi günümüzde de gücü ellerine geçirdiklerinde kendileriyle müttefik olanların da desteğiyle inananlara karşı her türlü zulmü reva görmektedirler. Aslında tüm bunların arka planında yatan temel saikin; köleleştirilmenin zilleti, ezikliği, sinmişliği, alçaklığı, onursuz ve şerefsizliğini üzerlerinden atamamış olmanın verdiği psikolojik travmanın bir gen yapısı halini almış olması ve bir karakter haline dönüşmesi neticesinde oluştuğu söylenebilir. Bunlar kendi aralarında oluşturdukları sınıfsal farklılıklarla birbirlerine zulmetmekten bile asla vazgeçmeyen aşağıların aşağısı mahluklardır. İffet sahibi Meryem'e ahlaksızca dil uzatan, gönderilen tüm elçilere dünyayı dar edecek her türlü zulmü reva gören, hatta katletmeye kadar işi götürecek kadar insanlığını yitirmiş varlıklardır. Tahrif ettikleri kitapta Allah'ı aciz, tembel, çaresiz, edilgen bir varlık pozisyonuna indirgeyerek itibarsızlaştırmakta, her türlü iftirayı atarak Hukukullah'ı çiğnemekte en ufak bir beis dahi görmeyenlerdir. Tüm bunları da Allah adına yalanlar söyleyerek gerçekleştirmektedirler.

"Yahudi olunmaz, Yahudi doğulur" anlayışı, bu dinin etnik-dini yapısından kaynaklanan yaygın bir görüştür. Yahudi yasalarına (Halaha) göre, bir kişi annesi Yahudi ise Yahudi sayılır.

Her ne kadar sonradan zorlu bir süreç olan "Giyur" (dini geçiş) ile Yahudi olmak mümkünmüş gibi lanse edilse de bu çok itibar görmemektedir. Zira bunlar kendileri dışında ki tüm insanları kendilerine hizmet etmek üzere yaratılmış köle/uşak olarak değerlendirmektedirler. Dolayısıyla köle ne kadar çalışırsa çalışsın ne kadar çabalarsa çabalasın efendi olamaz. Onun için imkan ve fırsatı yakaladıkları her an dünyayı kan gölüne çevirmekten, insanları yaşlarına ve cinsiyetlerine bakmaksızın katletmekten, soykırım işlemekten asla geri durmazlar. Bir de zihinsel anlamda İsrailoğulları temayülü diye bir hal var ki bu daha vahim bir pozisyonudur. Bu pozisyonda herkes olabilir. Onlar gibi düşünen, onlar gibi yaşayan, olaylara onlar gibi bakan herkes bu kategorinin bir neferi olabilir. Onlar nasıl ki güçlü olanların hukukunu cari kılıp zayıfları eziyor ve hak/hukuku yok sayıp zulmediyorsa benzer tavır ve davranış içerisinde olanlarda aynı demektir. Nasıl onlar iyiliği emretmede ve kötülükten sakındırmada üç maymunu oynuyorlarsa benzer tutum ve davranış içerisinde olanlarında aynı pozisyona düşecekleri unutulmamalıdır. Bunların adlarının ve inandıklarını iddia ettikleri dinin ne olduğunun hiçbir önemi yok.

İman bir iddiadır. Bu iddia somut deliler ister. En büyük delil ise imanın amele dönüşerek can olması, hayat bulmasıdır. Dolayısıyla eylemsiz iman kuru bir söylemden öteye geçmeyecek ham bir iddiadır. İşte imanı harekete geçirecek en belirgin eylemlerden biri de hiç şüphesizdir ki zulme karşı ortaya konulacak tavır ve duruştur. Bu ahlakın, salihatin ve erdem zirvesidir. Her mümin zulüm kimden gelirse gelsin mutlaka karşı durmak, onu etkisiz hale getirecek çaba ve davranışların içinde olmak zorundadır. Velev ki bu zulmü işleyenler birinci derece de ebeveyni başta olmak üzere yakın akrabaları, kardeşleri, dostları ve çok sevdiği/değer verdiği kimseler, liderler, kanaat önderleri olsun fark etmez. Zira gerçek anlamda mümin olanlar hakkın ve hakikatin savunucularıdır. Müminler çok iyi bilirler ki; "haksızlık karşısın-

da susan dilsiz şeytandır" hadisi şerifi mucibince amel etmek zorundadırlar. Yine onlar çok iyi bilirler ki "en büyük cihadın zalim bir devlet başkanına karşı hakikati söylemek" olduğu buyruğudur. Yine onlar Allah resulünün şu mesajının da ne anlama geldiği ve nasıl davranılması gerektiğini en iyi bilenlerdir; "insanlar zalimi görürde duyarsız kalır ve onun zulmüne mani olmazlar ise hiç şüphe yok ki Allah'ın azabı herkesi kuşatıcıdır." Dolayısıyla iman iddiasında bulunanlar zulme karşı asla duyarsız kalmamalı, üç maymunu oynarcasına, kör-sağır-dilsiz kesilmemeli ki herkesi kuşatacak azaptan azade olabilsin. Zulme seyirci kalmak, haksızlıkların, hukuksuzlukların, kötülüklerin yaygınlaşmasını, hatta daha kötüsü olağanlaşmasını kaçınılmaz kılacaktır ki bu yeryüzünde yaşanabilecek en büyük fitne, bela ve musibettir. Unutulmamalıdır ki bu ateş herkesi saracak ve yakıp kavuracaktır. Enfal 25 de Rabbimiz çok açık ve net bir şekilde tüm müminleri uyarmaktadır; "(Ey iman edenler) sizlerden yalnızca zulmedenlere isabet etmekle kalmayan bir fitneden korkup-sakinin. Bilin ki, gerçekten Allah (ceza ile) sonuçlandırması pek şiddetli olandır."

Zulmün Kökü: Şirk, Çözümü: Tevhid

Tevhid–Adalet ve Şirk–Zulüm İlişkisi Üzerine Bir İnceleme

Adalet her şeyi yerli yerine koymaktır. O hâlde Allah'ı ilah ve rab olarak kabul etmek, hükmü O'na vermek ve hayatı O'nun ölçülerine göre düzenlemek, en temel adalet biçimidir.

Giriş

İnsanlık tarihi boyunca zulüm, farklı biçimlerde tezahür etmiş; kimi zaman siyasal baskı, kimi zaman ekonomik sömürü, kimi zaman da din adına yapılan istismarlar şeklinde ortaya çıkmıştır. Ancak Kur'an, zulmü yalnızca toplumsal bir problem olarak değil, aynı zamanda itikadî bir sapma olarak ele alır. Bu bağlamda "Şirk, gerçekten büyük bir zulümdür" (Lokman, 31/13) ayeti, zulmün mahiyetini anlamada temel bir referans noktasıdır. Bu ayet, zulmün kökünün Allah'a karşı işlenen bir haksızlıkta yattığını ortaya koymaktadır.

Bu çalışmada, adaletin zıddı zulmün kaynağı tevhid-şirk ekseninde ele alınacak; tağuti düzenlerin nasıl oluştuğu, Firavun, Kârun ve Hâman örnekleri üzerinden analiz edilecek ve zulmün iki temel kaynağı olarak inkârcılık ile samimiyesiz dindarlık incelenecektir. Çünkü kâfir de Müslüman da zalim olabilmektedir. Amaç, tevhidin yalnızca bir inanç ilkesi değil, aynı zamanda adaletin kaynağı olduğunu ortaya koymaktır.

Fakat bu yazının gerçek faydası, yalnızca bilgi vermesiyle değil, okuyucuyu kendi nefsiyle yüzleştirmesiyle ortaya çıkacaktır. Çünkü zulüm yalnız dışarıda aranacak bir olgu değil; insanın içinde filizlenen bir eğilimdir. Bu yüzden işe başlarken herkes kendine şu soruyu sormalıdır: Benim payım nerede?

1. Zulüm Kavramı ve En Büyük Zulüm Olarak Şirk

Zulüm, sözlük anlamı itibarıyla "bir şeyi yerli yerine koymamak" demektir. Bu tanım, Kur'an'ın zulüm anlayışıyla da örtüşmektedir. Bir hakkın sahibine verilmemesi, yetkinin ehline teslim edilmemesi ve dengenin bozulması

zulüm olarak tanımlanır.

Bu noktada temel soru şudur: En büyük hak sahibi kimdir?

Kur'an'a göre bu hak, mutlak anlamda Allah'a aittir. Çünkü yaratma, yaşatma, rızık verme ve hükmetme yalnızca O'na aittir (A'râf, 7/54). Dolayısıyla Allah'ın ilahlığını, rabliğini ve hüküm koyma yetkisini inkâr etmek veya başkasına vermek, en büyük zulüm olarak nitelendirilmiştir (Lokman, 31/13).

Şirk bu yönüyle yalnızca teolojik bir hata değil; varlık düzenine yönelik bir bozulmadır.

İnsan burada durup kendine sormalıdır: En küçük menfaat için eğilip büküldüğün oldu mu? Elde ettiğin o kazançla ne oldu? Başın göğe mi erdi?

Bir anlık çıkar için hakikati terk eden, aslında zulmün ilk adımını atmış demektir.

2. Tevhid Neden Adalettir?

Tevhid, Allah'ı yalnızca varlıkta değil; ibadette, hükümde ve otoritede birlemektir. Bu yönüyle tevhid, hayatın merkezine Allah'ı yerleştirmektir.

Adalet ise her şeyi yerli yerine koymaktır. O hâlde Allah'ı ilah ve rab olarak kabul etmek, hükmü O'na vermek ve hayatı O'nun ölçülerine göre düzenlemek, en temel adalet biçimidir.

Kur'an bu ilişkiyi şöyle ortaya koyar: "Allah adaleti emreder..." (Nahl, 16/90).

Fakat insan çoğu zaman adaletle değil, galibiyetle ilgilenir.

Bir münazarada rakibini alt etmek için çirkinleştğinde ne oldu? Kazandığın o tartışma seni yüceltti mi, yoksa öz benliğine karşı küçülttü mü? Hakikatin karşısında bu zaferin sahte

oluşu belli değil mi?

Tevhid, insanın zafer anlayışını bile sorgular. Çünkü haklı olmak başka, galip gelmek başkadır.

3. Tağut ve Zulüm Düzeninin Kuruluşu

Kur'an'da tağut, haddini aşan ve insanları Allah'tan uzaklaştıran her türlü otoriteyi ifade eder (Nisa, 4/60).

Firavun, Kârun ve Hâman üçlüsü bu düzenin sembolüdür.

Güç, servet ve akıl birleştiğinde, zulüm düzeni kurulur.

Bu düzen yalnız dışarıda kurulmaz; insanların zihinlerinde de kurulur. İnsanlar yalnız zorla değil, ikna edilerek de boyun eğdirilir.

Bu noktada şöyle sorulmalıdır: Sen hangi düzenin içinde yaşıyorsun? Hakkın yanında mı duruyorsun, yoksa gücün yanında mı?

4. Heva ve Hüküm: Zulmün İç Dinamiği

Kur'an'ın "hevasını ilah edinen" insan tasviri (Casiye, 45/23), zulmün iç yüzünü açığa çıkarır.

Heva küçük başlar, büyük sonuçlar doğurur.

Bir menfaat uğruna kardeşine sırt çevirdin de ne oldu? Bir çıkar için ona kılıç çektin de ne oldu? Dünya sana mı kaldı?

Heva, insanı önce küçük tavizlere alıştırır, sonra büyük felaketlere sürükler.

5. İnkârcılık: Zulmün Açık Kaynağı

İnkârcılık, Allah'ın hükmünü reddettiği için zulmü açıkça üretir.

Tarih bunun örnekleriyle doludur.

Ey Firavun! Denizde boğulacağını anlayınca iman etmeye kalktın... Şimdi mi aklın başına geldi denildiğinde çuvalamıştın; o an neler hissettin?

Ey Nemrut! Putlarını korumaya çalıştın... Ama onlar seni koruyamadı... O rolü oynarken yaptıklarıyla memnun gidebildin mi?

İnkârın sonu hep aynıdır: Geç gelen pişmanlık.

6. Samimiyetsiz Dindarlık: Zulmün Örtülü Kaynağı

Daha tehlikelisi, din adına yapılan zulümdür.

Tevhid dilde kalır, hayat değişmez.

Bu noktada şu soru kaçınılmazdır: Dilde tevhid var ama hayatta zulüm varsa, bu nasıl bir dindir?

7. Tevhid İddiası Altında Üretilen Zulüm

Âdem (a.s.)'in oğlu Kâbil'e dönelim:

Ey Kâbil! Kıyamete kadar anlatılacak bir kıssan var... Ama seni ananların hiçbiri sana rahmet okumuyor... Bu role değdi mi?

Ne acı bir tercih yaptın... Bir anlık öfke, sonsuz bir utanca dönüştü.

Bugün de benzer sahneler yaşanıyor.

Bir parmak şıklatmakla cepheye sürdüğün insanlar... Ölmeye gönderdiğin gençler... Geride kalan dullar ve yetimler...

Sana dua mı etti, yoksa beddua mı?

"İctihad" diyerek başlattığın kan davaları... Gerçekten seni kurtaracak mı?

Ortada kabir kazacak adam kalma-yınca mı pişman olacaktınız?

Ey tağutlar! "Milyonlar ölse de biz hükmedeceğiz" diyenler... Şimdi söyleyin: Üzerinize atılan toprak mı üstün geldi, yoksa siz mi?

Anladınız mı dünyanın kaç bucak olduğunu?

8. Tevhid-Adalet ve Şirk-Zulüm İlişkisinin Birleşimi

Tevhid adalet üretir. Şirk zulüm üretir.

İnkârcılık dışarıdan yıkar. Samimiyetsiz dindarlık içeriden çürütür.

7. Nefis Muhasebesi ve Ahiret Sorusu

Hesabı verilecek olan hayatları karta-zan zulmü sorgularken aranan fayda, kendi nefsimizle de yüzleşebilmektir. Çünkü zulüm sadece büyük saraylarda, taçların altında, orduların başında veya ideolojilerin kürsüle-

rinde başlamaz. Zulüm çoğu zaman insanın kalbinde, küçük bir menfaat karşısında gösterdiği eğrilikle başlar. Bu yüzden muhasebe, büyük cürümleri konuşmadan önce küçük kaymaları sorgulamakla başlamalıdır.

Bir menfaat uğruna kardeşine sırt çevirdin de ne oldu? Bir çıkar için ona kılıç çektin de ne oldu? Dünya sana mı kaldı? O uğruna kalp kırdığın, hak yediğin, kardeşini ezdiğin, insanları birbirine düşürdüğün dünya; senden öncekilere kaldı mı ki sana kalsın? Nice insanlar birkaç gün daha fazla hükmetmek, birkaç yıl daha fazla anılmak, birkaç adım daha önde görünmek için öyle ağır veballerin altına girdiler ki sonunda ellerinde kalan tek şey, kötü bir hatıra ve peşlerini bırakmayan bir lanet oldu. Dünya ise arkalarından dönmeye devam etti; ne taçları kaldı, ne koltukları, ne alkışları, ne de korku saldıkları kitleler.

Bu noktada Kâbil'in kıssası önümüzde durmaktadır. Ey Kâbil! Kıyamete kadar okunacak bir kıssan var; ama seni dinleyenlerden kimse sana rahmet okumuyor. Adın geçiyor, fakat hayırla değil; ibretle, karanlıkla, utançla anılıyor. Değdi mi ey Kâbil! Bir anlık öfke, bir kıskançlık, bir iç taşkınlık için kıyamete kadar kıssanın kötü adamı oldun. Hâbil toprağın altına girdi ama sen, insanlığın hafızasında toprağa gömülmeyen bir utanç olarak kaldın. İnsan bazen bir an yaşar, ama o anın hesabını nesiller boyu insanlık taşır. Ne acı bir rol tercihi yapmışsın; ne yazık sana. Senin hikâyen okunuyor; fakat hiç kimse "Allah onu affetsin" demiyor. Her okuyanın gönlünde aynı sızı beliriyor: "Keşke bunu yapmasaydı." İşte zulmün mirası budur; fail ölür ama açtığı çığır ile fiilin karanlığı yaşamaya devam eder.

Ey Firavun! Denizde boğulacağını anlayınca iman edecek oldun. Şimdi mi aklın başına geldi? Saraylar, askerler, hazineler, saltanat, ilahlık taslayan sözler... Hepsi suyun üstünde bir köpük oldu. O an ne hissettin, bize anlatır mısın? Bunca yıl "Ben sizin en yüce rabbinizim" diye konuşmuş zalim bir adam olarak, ölüm gelip boğazına dayandığında neyin kaldı elinde? O son anda, hakikati kabul etmek zorunda kalmanın utancı mı ağır bastı, yoksa artık kabul etmenin fayda vermeyeceğini anlamanın acısı mı? Firavunî gururun, son nefeste sana bir damla umut verebildi mi? İnsan, hük-mün kendisinde olduğunu sandığında büyür gibi olur; ama ölüm gelince ne kadar küçük olduğunu anlar. Fakat o idrak, eğer sen ana kalmışsa, artık sahibini kurtarmaz; yalnızca pişmanlığını büyütür.

Ey Nemrut! Putlarını korumak için

çok çırpındın; düzenini ayakta tutmak için hakikate karşı direndin; ateşler yaktırdın, tehditler savurdun, kendini büyük gördün. Ama korumaya çalıştığın şeyler seni koruyamadı. Nasıl hissettin? Bir ölümlü olarak Nemrut rolünü oynarken yaptıklarına memnun gidebildin mi bari? Yoksa son anda, kendine biçtiğin o büyüklük elbisesinin ne kadar eğreti olduğunu anladın mı? İbrahim (a.s.)'in uyarmasındaki cehennem, "ya varsa" dedin mi hiç? Putlarını savunurken aslında kendi nefsinin savunduğunu, kendi korkunu koruduğunu, kendi hevânı kutsadığını görebildin mi? İnsan bazen putu dışarıda sanır; oysa en büyük put, içindeki büyüklük vehmidir. Nemrut'u Nemrut yapan, yalnız taş heykeller değil; kendisini hesap vermez zannetmesiydi.

Ey alev alev şeytanın ağzıyla konuşan tağutlar! "Milyonlar da ölse oralara biz hükmedeceğiz" İftiharla diye ölüm fermanları yazan zalimler! Şimdi söyleyin: Üzerinize atılan topraklar mı üstün geldi, yoksa üstün olan siz miydiniz? Anladınız mı sonunda dünyanın kaç bucak olduğunu? Bir zamanlar haritalar üzerinde çizgiler çeken, şehirlerin kaderine karar veren, gençleri cephelere süren, annelerin gözyaşını istatistik gibi gören, ölümleri strateji diye adlandıran sizler... Şimdi neredesiniz? Sustunuz. Sözünüz kesildi. Kararlarınızın mürekkebi kurudu; ama yazdığınız acıların dumanı hâlâ tütüyor. Dünya sizi bir vakit güçlü gösterdi; ama mezar, hepinizin boyunu aynı hizaya getirdi.

Hatta şu da sorulmalıdır: Kıyamete kadar sürecek kan davaları icat ettiniz de, bu yaptığınız işin adına "ictihad" mı dediniz, yoksa dedirttiniz mi? Bir parmak şıklatmakla cepheye sürdüğünüz, ölmeye ve öldürmeye gönderdiğiniz adamların canları; geride kalan dulların, yetimlerin, anaların, babaların gözyaşları; sizin kazandığınızı sandığınız bir veya iki ecirden daha fazla sevap kazandıracak dualar mı etti size? Sizin adınıza eller açılıp rahmet mi diledi, yoksa gecelerin karanlığında yüreklerden Yâ! Kahrhâr" diye başlayan beddualar mı yükseldi gıyabınızda? "Biz doğru olanı yaptık" demek kolaydır; fakat toprağa düşen her beden, insanın iddiasını yeniden yargılar. Ortalıkta kabir kazacak adam kalmamacasına kıtallerin emrini vererek, kan ve can kokusu ciğerlerinize dolunca mı pişman olacaktınız? Yazık size. Dünya kısa bir oyalanmadan ibaretti; oysa ahiret bâki idi.

Zulüm çeşit çeşittir. Kimi açıkça küfürden doğar; kimi din kisvesi altında büyür. Kimi putların önünde secdeyle görünür; kimi kürsülerde, saraylarda, mahkemelerde, ekranlarda, minber-

lerde hükümlanlık taslayarak. Kimi mal hırsıyla, kimi iktidar tutkusu ile kimi mezhep asabiyetiyle, kimi kabile ve grup fanatizmiyle, kimi de “haklı görünme” hastalığıyla ortaya çıkar. Fakat hepsinin özü aynıdır: Allah’ın hakkını gölgelemek, kulun hakkını ezmek, hevayı adaletin önüne geçirmek. Bu yüzden insan yalnız büyük zalimleri konuşarak kendini temize çıkaramaz. Herkes kendi nefsine dönüp sormalıdır: Ben, hangi küçük zulmü besliyorum? Hangi menfaati hakikatin önüne geçiriyorum? Hangi öfkeyi adalet diye süslüyorum? Hangi taraftarlığı din zannediyorum? Hangi hırsımı maslahat diye savunuyorum?

Asıl nasihat burada başlar. Zulmü konuşmak, sadece geçmişin karanlık adamlarını lanetlemek değildir; onların yürüdüğü yolun küçük taşlarını ayaklarımızın altına döşemeye çalışan bir nefsin bugün kendi içimizde bulunup bulunmadığını yoklamaktır. Eğer insan en küçük menfaatinin sorgulamıyorsa, büyük zulümleri kınaması eksik kalır. Eğer kardeşine karşı öfkesini dindarlık ambalajıyla sunuyorsa, kalbinde Kâbil’den bir iz taşıyor olabilir. Eğer gücün yanında durmayı basiret, zalime sessiz kalmayı maslahat, hakikati eğip bükmeyi hikmet sanıyorsa; zulmün dili henüz onun ağzına tam yerleşmemiş olsa da, tohumu gönlüne düşmüş olabilir.

Öyleyse son söz şudur: Dünya, uğruna ebedî pişmanlık göze alınacak kadar büyük değildir. Menfaat, insanın ahiretini yakmasına değmez. Zafer, zulümle kirletildiğinde artık zafer değildir. İktidar, adaleti öldürdüğünde yük olur. Tarih, nice güçlülere toprağa gömdü; ama mazlumun ahı ve zalimin sicili gömülmedi. Bu yüzden insan kendine acımalıdır. Nefsine bu kadar büyük bir kıyamet hazırlamamalıdır. Çünkü ahiret, susturulamayan hakikatin ortaya çıkacağı yerdir. O gün ne Fırvun’un sarayı, ne Nemrut’un putu, ne Kâbil’in bahanesi, ne tağutların orduları hükmedebilecek; o gün yalnız hak konuşacaktır. Ve hak, hevasını ilah edinen herkese aynı soruyu soracaktır: Değdi mi?

Sonuç

Dünya, göz açıp kapayıncaya kadar geçen bir hayat ve dönüşü olmayan ahireti kazanma fırsatı... Şimdi kendine sor: Uğruna eğildiğin, kırdığın, susturduğun, sustuğun şeyler...değer miydi?

Hesaba çekilmeden kendimizi hesaba çekelim; ‘uğruna yaşanmaya değer’ olan için yaşayalım.

“Ey iman edenler! Allah’tan sakının ve herkes yarın için ne hazırladığına baksın.” (Haşr Suresi 59/18)

MEHMET AYMAN

KİM UTANACAK

Biz de utanalım, birazcık amma
Ar ile iffeti, atan utansın
Nemiz var ki, şu üç günlük dünyada
Asıl onurunu satan utansın

Ben mi utanayım su içtim diye
Kadehi elinde tutan utansın
Utanacak yüzü kaldıysa eğer
Günahı günaha katan utansın

Edebi hayâyı, terk edip atan
Helal mi haram mı demeden yutan
Dinime buğz ile düşmanlık edip
Çağdaşlık narası atan utansın

El âlem çıkarken, uzaya, aya
Kendisi de modern, hikâye bu ya
Örtülü bayana, hakaret edip
Plajda soyunup, yatan utansın

On binlerce kitap dururken rafta
Seyreder, okumaz ordan alıp ta
Cahil bırakılan halka uyup ta
Boyunca günaha batan utansın

Ölürken Gazze’de, masum bebekler
Bilemem insanlar kimden ne bekler
Kazancım azalır diye korkarak
İsrail malını satan utansın

Laftan anlayana bu kadar yeter
Halimize bakın gâvurdan beter
Ne hallere geldik bunca zamanda
Bizi bu hallere koyan utansın

YAREN MEKTUPLARI

Rabbenâ, Zalemnâ, Enfusenâ!

Hiçbir ilke, hudut ve ahlak tanımayan çağdaş zalimler azgınlığın, ahlaksızlığın ve vicdansızlığın doruklarında keyif çatmaktadırlar.

Bitimsiz bir vuslat özlemi ve coşku-suyla arzı bûseleyen Nisan Yağmurlarının adetâ damarlarına sızarak toprağın ve tohumun hayat arzusunu kıskırttığı sınırsız bir bahar sabahından selam ve muhabbet olsun sana sevgili yârenim.

Selam olsun özünden yaratılarak hayat bulduğumuz toprağa düşerek yeni bir hayata yeşereceğimiz selam yurdunun razı olmuş ve olunmuşluk duygularıyla mutlu, mesut ve müreffeh mukimleri olmak duası ile.

Bi zatihi Es-Selâm olan ve inanmak-la selamete tutunulan Yüce Hâlık-ı Zülcelâl'in selam, bereket, mağfi-ret ve her türlü ikram ve ihsânı senin, sevdiklerinin, sevenlerinin ve Ümmet-i Muhammed(sav)'in üzerine olsun dile-rim.

Nice mahrumiyetlerle geçirmiş ol-duğu karakışın koyunda ölüm sessiz-liği ve hissizliğine bürünen kâinatın, yüreğine düşen cemrelerle yeniden hayata uyanmaya başladığı gibi kabına sığmayarak sevinmek, coşmak, mutlu ve mesut olmak için deprenen yüre-ğimin tariften aciz kaldığım tüm dep-renişleriyle selam ve muhabbet olsun demek isterdim sana. Ama ne var ki; Azgınlığın doruğunda seğirten sırtlan sürüleri ve maşaları tarafından fesada verilmeye çalışılan bir çağın şahitlerin-den olmanın ağır yüküyle hüzünlenen yüreğimin hicranına sarılarak yazıyo-rum bu dostnâmemi sana.

Nasıl anlatayım hicranımı sana bil-mem ki; Milyarları aşan bir ümmetinin yurt ve yürekleri hissiz bir kabristan sanki!

Sevgili dostum. İnanç birliği içeri-sinde olduklarını iddia eden haklıların bile dayanışma içerisine girememele-rinden hatta kimilerinin gaflet ya da endişelerine yenildiklerinden dolayı mazlum ve mustazaf durumuna düş-tüğü, haksızların ise güç birliği yaparak yüzüstü bir sırnaşıklık ile haklılık iddia-sında bulunmaya çalıştığı bir zamanın şahitleriyiz maalesef.

Nasıl ki asıl olan işkisa sevgili yâre-nim ve nasıl ki karanlık ışığın olmadığı hallerde ortaya çıkan türedi bir eğreti-likse aynı şekilde hayatın işleyişinde de

asıl olan denge ve adalettir. Denge id-rakin susmasıyla bozulurken, zulüm de adaletin acze düşmesiyle ortaya çıkar. Aslında anarşist bir depreniş ve had bil-mezlik olan zulüm kimi zaman sağdan yaklaşıp, insanın akıl ve idrak ayarlarıyla oynayarak; İyiyi kötü, kötüyü iyi gibi pazarlayarak kabul ettirir kendisini.

Tarihçesine bakıldığında aynen Tev-hid ve şirk gibi ta ilk insanın yaratılış öyküsüne kadar dayandığı, ilk başkal-dırı ve kalkışmalarını insan hayatının başlamasıyla birlikte iblisin marifetiyle yaptığı görülür.

İnsanlık tarihinin ilk oluşmaya baş-ladığı sıralarda zulüm ile ilgili ilk bilgi-lere meleklerin "...biz seni hamd ile tes-bih ederken yeryüzünde kan dökcek bir varlık mı yaratmak istiyorsun...?" ser-zenişlerinden (Bak. Bakara:30) haksızlık ve zulüm irtikâp etmiş ya da etmekte olan kimi varlıklar ile insanı kıyaslamalarıyla birlikte haberdar oluyoruz zulümden.

Zulmün ilk ayak seslerini de iblisin ilahi emre itiraz etmek suretiyle kendi nefsi-ne yapmış olduğu kötülük/zulüm ile hissediyoruz küfürün (Bak. Bakara:34) ve şirkin en büyük zulümlerden olduğunu (Bak. Lokman:13)

Sonrasında ise Âdem atamızınım oyuna getirilerek ilk günahı işleme-sinden sonra yanlışının farkına vara-rak Rabbinin merhametine yönelişin-deki "Rabbenâ, zalemnâ, enfusenâ..." (Bak. A'raf:23) yakarışındaki itirafın farkın-dalığıyla her ilahi hududu yok sayma hevesinin bir günah, her günahın bir haddi aşma, her haddi aşmanın da ila-hi düzen ve hududa müdahale girişimi yani zulüm irtikabı olduğunu, insanın böylece kendisine, kendi nefsi-ne de zulmettiğini anlıyoruz.

Hâbil, Kâbil restleşmesindeki farklı yöneliş ve davranışlar ile insanın üstün-lük ve çıkar arayışları esnasında başka-larına haksızlık ederken bile öncelikle kendisinin zalimi oluşu gerçeğini fark ediyorduk sevgili dostum.

Fücur ve takvanın ilk insan ile bir-likte fitri bir insan karakteri oluşunu (Bak. Şems:8) Zulüm/haksızlıktan kaçına-bilmenin ise ancak Allah(cc)'tan ittika etmekle mümkün olduğunu (Bak. Mai-

de:27-28) öğreniyoruz.

İlahi öğretisi olan Kur'an nefsin hak-sızlık ve kötülüğü emredici olduğu hak-kında bizi uyarırken (Bak. Yusuf:53) Nümû-ne-i İmtisal olan Hz. Resul Muhammed (as)'ın (Bak. Ahzab:21) da "Göz açıp kapa-yıncaya kadar bile olsa nefsi ile baş başa kalmaktan, dolayısıyla zulmetmekten ve zulme uğramaktan Rabbine sığına-rak yardımını dilediğini görüyoruz.

İblisin ilahi iradeye karşı başlattığı kalkışmadan itibaren günümüze kadar geçen süreçte akıllarını ve nefislerini putlaştıran gönüllü köleleri tarafından kendilerince bir başkaldırı itikadı geliştiren zulüm odakları, hayatın akışında da olduğu gibi sundukları çıkarlar ve elde ettikleri teknolojik imkânlar ve-silesiyle estirdikleri şiddet kasırgasıyla çıkar ve korku temelleri üzerine taht kurmuşlardır. Zulüm olgusu bu bağ-lamda tekâmüller göstererek lügavi olarak kendisini ifade eden tüm anlam duvarlarını tarumar etmek suretiyle günümüzde evrensel bir cinnet hali-ni almıştır. Hiçbir ilke, hudut ve ahlak tanımayan çağdaş zalimler azgınlığın, ahlaksızlığın ve vicdansızlığın dorukla-rında keyif çatmaktadırlar.

Sevgili yârenim, El-Adl olan Allah (cc) (Bak. Nahl:90) katında yegane din ve adaletin membâi olan İslam dini (Bak. Âl-iimran:19) zulme uğramış olsak bile hakkımızı almak aşamasında haddi aşmanın da bir anlamda zulüm oldu-ğunu, kısasta hayat olduğunu (Bak. Baka-ra:179) ancak kötülüğün karşılığının da bedeli gibi bir ceza olması gerektiğini, Allah(cc)'ın haddi aşarak zalimleşen-leri sevmediğini (Bak. Şûrâ:40) Zalimler belli bir süre güç ve iktidar sahibi olsa-lar bile Müntekıym olan (Bak. Âl-iimran:4) Mevlâ'nın takdir buyurduğu intikam günü geldiğinde zatının ve mazlum-ların intikamını alacağını, (Bak. Secde:22) Zalimlerin hiçbir zaman kurtuluşa ere-meyeceklerini (Bak. Enam:135) kendilerini güçlü zanneden zalimlerin bekleme-dikleri bir inkılapla devrileceklerini (Bak. Şuara:227) bu itibarla zalim olmaktan da öte zalim olanlara meyletmenin bile azap ateşinin dokunmasına sebep ola-cağını, bu durumda ve her halükarda

Allah(cc)tan başka yardım edebilecek bir dostun/gücün de olamayacağını (Bak.Hüd:113) hatırlatarak insanları akl etmeye çağırır.

Zulüm denilince akla hemen ve haklı olarak insanlık tarihinde derin ve sancılı izler bırakmış olan Firavunlar, Nemrutlar, Ebuleheb, Ebucehil, Mao, Lenin, Stalin, Mussolini, Çavuşesku, Enver Sedat, Hafız Esed, Miladiç, Netanyahu'dan geriye doğru tüm Yahudi vampirler ve hemen her toplumun baş belası nice emperyalist, sömürgeci müşrik, kâfir ve münafıklar gelir. Müslüman toplumların içinden dahi çıkan maskeli, maskesiz bu melunların ortak özellikleri Allah(cc) ın insanlara lütfetmiş olduğu aklı, bu akılla elde ettikleri ilim ve bilimlere ve nefsi putlaştırarak ilahi şeriat ve otoriteye başkaldırmak, zevk ve şehveti kendilerine hayat tarzı olarak seçmek ile birlikte hile ve cebirdir.

Bu melunlar çoğunlukla güç elde edinceye kadar içinde bulundukları toplumların inanç ve duygularına değer veriyormuş gibi gözükten deccal münafıklardır. Güç elde edince de kendi uydurdukları ya da ithal ettikleri beşeri sistemlere dayalı otoritelerini oturtabilmek için insanların inanç ve değerlerini hiçe sayan, giyim, kuşam, dil, tarih, inanç, ibadet ve benzeri kültürlerine karşı savaş açarak onları bedensel ve zihinsel köleler haline getiren zalimlerdir.

Bu çağlar ötesi ve çağdaş toplumların tagutları olan zalimler zulümlerine gerek inanç ve değerleri uğruna, gerekse evrensel insani değerler bakımından razı olmayan, sesini yükselten, itiraz eden insanları ise devlet gücüne yaslanarak akla hayale gelmeyecek firavunluklarla topluma kutsatmış oldukları ilah ve tapınaklarına kurban etmeye çalışmışlardır.

Evrensel bağlamda hemen her toplumun içinde yer alan bu zalimler insanların mal, can, akıl, nesil ve din emniyetlerine saldırarak onları köksüz köleler haline getirme girişimleriyle anılmışlardır insanlık tarihinin hafızasında.

Bu zalimler güruhunun insanlık tuvaline resmetmiş oldukları Uhdûd hendekleri, Mekke işkenceleri, Mısır'ın eski ve yeni tarihinden süzülen kanların müsebbibi Firavunlukları ve benzeri canilikleri unutulacak gibi değildir.

Bu güruh Abd'nin Hiroşima'ya atom bombası atması, Abd, Fransa, Meksika, Kanada başta olmak üzere güya medeni olan birçok Avrupa ülkesi tarafından hunharca uygulanan Kızılçilleri katliamları, Grozni katliamı, Yunan mezalimleri, Hindu ve Çin barbarlıkları, Halep, Hama, Humus, Filistin/Gazze, Şam ve benzeri nice zulüm tabloları ile sabıkalıdır.

Sevgili yarenim, insanlığın ve doğanın zulmün taşkınlığının aşağılayıcı ve tahrip edici etkilerinden kurtarılabilmesi ya da evrensel emperyalist kıskaç-

ların nefes kesici baskılarının azaltılabilmesi gerekir. Bunun için bireysel ya da toplumsal hayatın tüm kademe ve aşamalarında zalimane duyguları besleyerek zalimler peydahlayan kılcal damarların keşfedilerek İslam'ın adalet ve merhamet ruhuyla zihinlerin ıslah edilmesi gerekir. Ancak o zaman tüm varlıklar âlemine huzura kavuşturacak adil bir düzenin temellerinin sağlam olarak atılması mümkün olacaktır.

Sevgili dostum, adalet hakkın gözetilmesi, herkesin ve her şeyin hakkı olandan gereğince yararlanmasını sağlamak ise eğer. Ve eğer kişi ya da nesneye uygun düşenin olması gereken yerde gerektiği kadar faydalanması adalet ise o halde fitri ya da ilahi helal yasalar veya onlara uygun olarak düzenlenmiş olan beşeri yasalar ile hak edilmemiş kazanımların gerektiği gibi uygulanmaması zulüm olduğu gibi uygulamak istenmesine engel olunması da zulüm olacaktır.

Bu bağlamda akla "herkese her konuda fırsat ve imkân eşitliği sağlamak adaletin olmazsa olmazlarından mıdır?" şeklinde bir soru gelebilir akla doğal olarak.

Mesela eğitim, üretim, yönetim savunma ve benzeri alanlarda herkese fırsat ve imkân eşitliği sağlamaya çalışmak mıdır adalet yoksa farklı yetenek, liyakat ve marifetlere göre farklı imkânlar sunmak mıdır doğru olan?

Veya eşit işe eşit ücret mi adalettir yoksa adaletin tesis edilebilmesi için aynı işte de olsa üretim ve liyakat farklılıklarını gözetmek mi daha doğru bir davranış olacaktır?

Vasat anlamda da olsa eşinden gerekli ilgi ve sevgiyi göremeyen koca ya da hanım bir zulüm mağduru mudur?

Keza anne ve baba sevgisinden ve ilgisinden mahrum bırakılan çocuklar zulüm mağduru olarak düşünülebilir mi?

Elinden geldiğince kol kanat gerdiği yavrularından gerekli saygı ve sevgiyi göremeyen, aksine şımarık ve edepsiz taşkınlıklarla yüzüne çemkirilen, azarlanan ya da maddi anlamda gücünün yetmediği bir takım talepler ile bunalıtılan anne ve babalar talihsiz bir evlat zulmü ile karşı karşıya kalmış sayılabilirler mi?

Yanında çalışan hizmetlisine daha fazlasını hak ettiği halde asgari ücret dayatması uygulayan, üstüne üstlük mesai dışındaki çalışmalarında ücret vermeyerek emeğinin üstüne çöken işveren zalimlerden bir zalim değil midir?

Eğitiminden sorumlu olarak kendisine emanet edilen öğrencisinin kimi fikri ya da sosyal durumundan dolayı kara listeye alan öğretmen öğrencisinin hak ettiği notlarını dahi vermeyerek mağdur ettiği takdirde zulmetmiş olmuyor mu öğrencisine ve dolaylı etkileşimlerden dolayı da öğrencinin ailesine?

Bahçesine ektiği sebze, diktiği ağaç ya da balkonuna koyduğu çiçeğe su ver-

meyi ihmal eden, bakımını yapmayan böylece örseleyen strese sokan insan olması gerekeni yerine getirmeyerek zulme sebep olmuş olabilir mi?

Her durumda suyu boşa akıtıp israf eden, gereğinden fazla yiyip içerek, sigara ve sair zararlı müskiratı kullanarak hem bütçesine hem de sağlığına zarar veren insan bir nevi hak ihlalinde bulunarak zulüm irtikâp etmiş olmuyor mu?

Yüce yaratıcı Allah(cc) tarafından kâinata ve hayatın kendisine konmuş olan ilahi dengeyi bozmaya kalkışarak günah işleyen böylece nefsinin azaba müstahak hale getiren her günahkâr aynı zamanda birer zalim değil midirler?

Ya ömrünü gereksiz yerlerde harcararak israf edenin durumu nedir?

Ve benzeri daha nice haksızlıklarla birbirinin hakkını gözetmeyerek kinlenen bir toplumdan sağlıklı aile, sağlıklı millet oluşabilir mi? Aksi takdirde dünyanın bir zulüm alanı haline getirilmesinde bizim de katkılarımız olmuyor mu? Oluyorsa böyle bir sonuçtan şikâyet etme hakkımız söz konusu olabilir mi?

Sözün özü; Ne nefsinin zulmeden ne de toplumları ifsat eden hiçbir zalim zulüm irtikâp ettiğini kabul etmeyecektir. Zira Onlara "Yeryüzünde düzeni bozmayın" denildiğinde, "Hayır, biz yalnızca ıslah edenleriz" derler. (Bak.Bakara:11)

Ama Rabbimiz bu münafıkça mazeretin arkasında saklı olan niyeti ifşa edencesine "Sakın Allah'ı zalimlerin yapmakta olduklarından gafil sanma! Onları ancak, gözlerin yuvalarından dışarı fırlayacağı bir güne erteliyor." (İbrahim:42) buyurarak müminlerini gaflet ve dalaletle düşmemek hususunda uyarmakta "Zulmedenlere en küçük bir sempati ve meyil göstermeyin. Yoksa (ahirette) ateş size de dokunur. Sizin Allah'tan başka dostlarınız yoktur. Sonra (Allah katında da) size yardım edilmez." (Hüd Suresi:113) hatırlatmasında bulunmaktadır aynı zamanda "Ey iman edenler! Adaleti titizlikle ayakta tutan, kendiniz, ana-babanız ve akrabanız aleyhinde de olsa(haksızlık ve zulüm olacak hallerden kaçınarak) Allah için şahitlik eden kimseler olun. (Haklarında şahitlik ettikleriniz) zengin olsunlar, fakir olsunlar Allah onlara (sizden) daha yakındır. Hislerinize uyup adaletten sapmayın..." (Nisâ:135) diye de uyarır. Çünkü "Haksızlık/zulüm karşısında eğilenler hakları ile birlikte şereflerini de kaybederler"

Hız. Ali (Ra) efendimizin dikkat çekmiş olduğu "Zalimlerin en büyük yardımcılarının mazlumlarıdır" uyarısını hiç aklımızdan çıkarmamalıyız sevgili yarenim zira zalimin gıdası suskunluk, havası tepkisizlik, keyif aldığı şey ise gaflet, dalalet hatta hıyanet içerisinde debelenen mazumlardır.

Zalim olmaktan, zalimlere meyletmekten ve zulme uğramaktan Allah(cc) a sığınmalıyız vesselam.

Zulüm Kavramı

Hakikat, uygulamada adaleti doğurur; çünkü adalet, varlığı fitratına uygun yerde ve ölçüde tutmaktır. Bu nedenle hakikatin dışına taşan her tercih, hayatta zulmün ortaya çıkmasına zemin hazırlar.

Zulüm; yaratılmış âlemden var olan herhangi bir varlığın, yaratılış gayesi ve fitratıyla bağdaşmayan bir uygulamaya zorlanması; tabiatına aykırı bir muameleye maruz bırakılmasıdır. Bu yönüyle zulüm, fitrî olanın (adaletin) zıddına düşen dayatmaların hayata geçirilmesi; varlığı, olması gereken yerden ve ölçüden saptıran her türlü müdahaledir.

İnsan eliyle kurulmuş bütün düşünce sistemleri; kavramlarını, kelimelerini ve değer yargılarını kendi temel felsefeleri doğrultusunda şekillendirir. Hakikatten kopuk olarak üretilen kavramlar kimi zaman hakikate dair izler taşısa da kurucu mantık hakikate aykırıysa ortaya çıkan varoluş tasavvuru da kaçınılmaz biçimde hakikatin zıddına savrulur.

Allah'ın sistemi dışında icat edilen hakikat dışı düşünce sistemlerinde, yaşama dair ilkeler çoğu zaman yaratılış hakikatine aykırı kabuller üzerine bina edilir. Böyle bir zeminde kurulan düzen, kendi sürekliliğini korumak için çoğu kez hakikatin yanında duranları baskılama ve cezalandırma yoluna gider. Adaletin karşısı olan bu baskı ve cezalandırma pratiği, zulmün toplumsal ölçekteki tezahürüdür.

Varlık âleminde esas olan, varlığı var edenin koyduğu temel ölçüler, bilgiler ve kavramlardır. İnsan, yaratıldığı hâlde tarihin birçok döneminde; yaratının ilkelerine, kelimelerine ve kavramlarına aykırı ilke ve kavramlar icat ederek "aykırılık" üzerinden bir varlık iddiası kurmaya çalışmıştır. Ne var ki bu çaba, aslında yaratının sisteminin dışına bütünüyle çıkılamayacağını da ilan eder: İnsan, mevcut hakikatten hareketle muhalif tasavvurlar üretir. Hakikatin yerine ikame edilen bu tasavvurların başkalarına "hakikat" diye sunulması ise insanın hem kendine hem de hemcinslerine karşı büyük bir aldatmaca, dolayısıyla bir zulümdür.

Bu sebeple yaratan, kullarını sürekli olarak "hakkında bilgi sahibi olunmayan şeylerin peşinden gitme" konusunda uyarır. Zira saptırmayı meslek edinenler; hakikate benzeyen, fakat özünde çarpıtılmış bilgileri cazip ambalajlarla sunar; insanları bu yanılsamanın peşine takar ve onu "mutlak hakikat" diye savunmaya sevk ederler. Böylece dalalet, düşünce düzeyinde başlayıp hayat tarzına dönüşür.

Hakikat; hakkın (Allah'ın) yaratığı, doğru ve gerçek olarak bildirdiği şeydir. Bunun dışında bir düşünce, iddia veya yaşam felsefesi ortaya koyup onu ölçü hâline getiren kimse, hakikatin yerine bir karşı-hakikat inşa etmiş olur.

Hakikat, uygulamada adaleti doğurur; çünkü adalet, varlığı fitratına uygun yerde ve ölçüde tutmaktır. Bu nedenle hakikatin dışına taşan her tercih, hayatta zulmün ortaya çıkmasına zemin hazırlar. Hakikat; yaratanın hakkının tezahürü olduğu için korunmaya, sürekliliğe ve berekete konu olur. Buna karşılık, hakikate aykırı biçimde "varlık ispatı" peşinde kurulan her sistem, bu koruma ve süreklilik dairesinin dışında kalır; çünkü yaratının gerçekliğine ters düşer ve akıbeti kesintiye (ebterliğe) mahkûmdur. Bu

yüzden "zulüm ile âbâd olunmaz; zulüm ile âbâd olanın âhiri berbat olur" sözü, yalnız bir öğüt değil, aynı zamanda bir hakikat tespittir.

Kelimeleri ve kavramları yerli yerine oturtmanın en sağlıklı yolu, onları çoğu zaman zıtlarıyla birlikte düşündürmektir. Bu bağlamda adalet-dalalet-zulüm hattı, meseleyi kavramsal olarak berraklaştırır.

Hayatiyetin tezahürü kavram düzleminde bir silsile ile okunabilir: Yaratılış boyutunda esas olan **adalettir**. Adaletin terk edilmesi **dalalettir**. Dalaletin hayatın içinde görünür hâle gelmesi ise **zulümdür**.

Örneğin insanın hayat hakkına sahip olması adalettir; zira imtihanın tecellisi, hayat sahibi olmakla mümkündür. Bu hakkın haksız yere gasp edilerek cana kıyılması ise zulümdür.

İnsanın fitrî esaslar çerçevesinde birtakım temel haklara sahip olması adalettir. Bu haklardan mahrum bırakılması, yani insanın fitratına aykırı şartlara zorlanması ise zulümdür.

İmtihanın gerçekleşebilmesi için insanın mala sahip olması mümkündür; ancak malın meşru yollardan edinilmesi adalettir. Meşruiyet dışı yollarla edinim ise çoğu kez başkasının

hukukunu ihlal etmeyi gerektirdiğinden adaletsizliktir; bu yönüyle zulümdür.

Hayatın anlamını kavramada insana verilen en önemli meleke akıldır. Aklı korumak; onun sağlıklı işlemini desteklemek ve yanıltıcı etkenlerle yanlış hükümlere sürüklenmesini engellemek adalettir. Aklı zayıflatan, onu yanlış bir “işletim düzeni”ne çeviren ve kişiyi olumsuz/yanlış çıkarımlara mahkûm eden her türlü zayi edici aracın meşrulaştırılması ise dalalettir; bunun toplumsal ve bireysel neticesi zulüm olarak ortaya çıkar.

İnsanın yeryüzünde soyunun devamı açısından neslin korunması (nesil emniyeti) adalettir. Nesil emniyetine zarar veren; aile kurumunu ve sorumluluk bilincini zedeleyen, insanı fitratından uzaklaştıran her türlü ilişki ve davranış biçimi ise dalalet kapsamına girer. Bu tür sapmaların birey ve toplum üzerinde ürettiği tahribat, insanı zora koşması ve fitratına aykırı bir hayata sürüklemesi bakımından zulüm olarak tecelli eder.

İnsanı dünyada ilahî çizgiye paralel bir yürüyüşe sevk eden en temel rehber dindir. İnsanın din ile irtibatını koruması, doğru bilgi ve doğru amel zemininde kalması adalettir. Dine hâlel getiren, insanı hakikatten koparıp yönsüz bırakan her yol dalalettir; kişinin ve toplumun bu kopuşa mahkûm edilmesi ise zulümün en ağır biçimlerindendir.

İnsanlar Allah’ın hakikat diye ifadelendirdiği gerçek dinden saptırıldığı andan itibaren bütün zulümlerin fitilini ateşlemiş ve bazan rahatsızlık duymadığı konularda bile zulmün işgaline uğramıştır.

İnsanlar genel olarak dünya hayatının değerleri itibarıyla bakıldığında akıl, mal, can ve soy güvenliği konularında uğradıkları haksızlıkları zulüm olarak niteler. Bunlar zulümün görünen tarafı olmakla beraber kaynaklandığı temel nokta din emniyeti dediğimiz temel kaynaktır.

İnsanlar Allah’ın hakikat diye ifadelendirdiği gerçek dinden saptırıldığı andan itibaren bütün zulümlerin fitilini ateşlemiş ve bazan rahatsızlık duymadığı konularda bile zulmün işgaline uğramıştır.

Bunu şöyle izah edebiliriz; gerçekte olması gereken, insanın varlık hakikati dediğimiz kulluk bilincine sahip olmasıdır. İnsan bu hakikatten uzaklaştırıldığı zaman hayatın içinde çokça yaşadığı eylemler kendisine zarar vermiyormuş gibi görünmesine rağmen Allaha kulluktan uzaklaştırılmak suretiyle zulümün en büyüğüne maruz bırakılmış demektir. Allaha kulluktan

uzaklaştırılmak insanın uğrayacağı en büyük zulümdür.

Adalet ve zulüm kavramları sadece mahkemelerin konusu olarak düşünmeye devam edildiği sürece insanlık zulmün etkisinden asla kurtulamayacaktır.

Sonuç olarak zulüm; yalnızca bir “haksızlık” ifadesi değil, varlığın yaratılış ölçüsünden saptırılmasıdır. Hakikatın ölçüsünden uzaklaşıldıkça adalet zayıflar, dalalet derinleşir ve zulüm hayatın her alanında görünür hâle gelir. Bu yüzden zulümle kurulan hiçbir düzenin kalıcılığı yoktur; kalıcı olan, hakikate yaslanan adaletin bereketidir.

İslam Düşüncesinde Zulüm: Hakikatin Parçalanması

“Şüphesiz ki şirk büyük bir zulümdür.” (Lokman 13)

İslam düşüncesinde “Nur-Zulümat” karşıtlığı, yalnızca sembolik anlatım değil, aynı zamanda varlık, bilgi ve ahlaki düzeni açıklayan temel kavramsal çerçeveyi de oluşturur. Kur’anı Kerim bu karşıtlıkları çoğu zaman bir *mücadele* bağlamında ele alır. Bu mücadele, hem insanın iç dünyasında hem de tarihsel ve toplumsal düzlemde sürekli devam eden bir süreçtir. Bu bağlamda “zulüm” kavramı, hakikatten sapma, ilahî nizamın bozulması ve insanın kendi özüne yabancılaşması olarak merkezi bir rol oynar. Bu makede, Kur’an’daki ilgili ayetler ışığında İslam Düşüncesinde Nur -Zulümat (Hak-Batıl) mücadelesinin nasıl ele alındığıyla ilgili değerlendirme yapılmıştır.

Kelime anlamı olarak, *nur* ışık ve aydınlık anlamında ve *zulm* ise karanlık anlamında kullanılır. Kur’an’da “Hakk’ı” temsil eden “Nur” kelimesi ve “Batıl” temsil eden zulüm kelimesinin kullanımları arasında çok bariz yapısal bir fark var. Kur’an’da Nur kelimesi yani ışık ve hakikat *tekil* olarak kullanılır ve çoğul olarak “nurlar” diye geçmez. Buna karşılık karanlık ve batıl anlamındaki “zulüm” kelimesi çoğul formda *zulümat* (karanlıklar) olarak karşımıza çıkar. Mesela, “Allah, iman edenlerin velisidir; onları zulümattan nura çıkarır” (Bakara 257). Benzeri şekilde Nur kelimesi gibi Hak ve ed-Din (Allah’ın razı olduğu din) kelimeleri de tekil olarak geçer. “De ki: Hak geldi, batıl yok oldu. Şüphesiz batıl yok olmaya mahkûmdur” (İsra 81).

Peki, Nur’un tekil, zulümatın çoğul olması pratikte ne anlama gelir? Bu, *Hakkın birliğine karşılık batılın çokluğunu ve parçalanmışlığını gösterir*. Hak kendi içinde çelişkisizdir. Bir bütünlüğe ve değişmez bir yapıya sahiptir. Hak, ontolojik olarak sabit ve gerçek olandır, batıl ise geçici, temelsiz ve yanıltıcıdır. Zulüm kavramı da burada merkezi bir rol oynar. Çünkü

zulüm, insanın hakikati terk ederek batıla yönelmesinin pratik tezahürüdür. Bu yöneliş bazen bilinçli bir inkâr (küfür), bazen de cehalet ve gaflet şeklinde ortaya çıkar.

Rad Suresi 17. ayet, Hak ile batılı su ve eritilen maden üzerindeki köpük örneğiyle açıklar. Hak, kalıcı, batıl ise faydasız, köpük gibi yok olup giden bir unsur olarak tanımlanır. “O, *gökten su indirir de vadiler kendi hacimlerinde sel olup akar. Bu sel, üste çıkan bir köpüğü yüklenip (götürür). Süs veya eşya yapmak için ateşte yak(ıp erit) tikleri şeylerden de buna benzer köpük olur. İşte Allah hakla [batıl]a böyle örnek vermektedir. Köpük atılıp gider. İnsanlara yarar sağlayan şeye gelince o, yeryüzünde kalır. İşte Allah böyle örnekler vermektedir.*” Bu bağlamda Nur, hakkın idrak edilmesini sağlayan *ilahî bir aydınlanma* iken, zulümat, bu idraki engelleyen perdeler bütünüdür. Nur sadece karanlığı aydınlatan fiziksel bir ışık falan değil, varlığın merkezinde kalmanı sağlayan bir *bilinç hali* aslında. Zulüm ise, insanın bu karanlık alanlara yönelerek hakikatten uzaklaşmasının adıdır.

Kuran’da zulüm, çoğu zaman *bir şeyi yerli yerine koymamak* şeklinde tanımlanır. Bu tanım, zulmün yalnızca ahlaki bir haksızlık değil, aynı zamanda *ontolojik bir sapma* olduğunu gösterir. “Ey yavrucuğum! Allah’a sakın ortak koşma! Şüphesiz ki şirk büyük bir zulümdür.” (Lokman 13) ayeti, bu sapmanın en derin boyutuna işaret eder. Çünkü *şirk*, varlık hiyerarşisinin bozulması, mutlak hakikatin parçalanmasıdır. Bu durum, hak-batıl mücadelesinin en temel düzeyde, yani varlık anlayışında başladığını ortaya koyar. Zulüm dediğimizde soykırımlardan, işkencelerden, koca toplumların yok edilmesinden falan bahsedilirken, tüm bu vahşeti alıp “bir eşyayı yanlış rafa koymak gibi” masumane bir cümleyle açıklamak ilk bakışta zulüm

kavramının ağırlığını hafifletiyormuş gibi gelebilir. Fakat kastedilen elbette ki bu değildir.

Felsefi/ hikemi bağlamda “yerli yerine koymamak,” varlık hiyerarşisini çöktürmek demektir. *Bir şeyi yerli yerine koymamak* derken kastedilen şey, evrenin/ kevnîyatın ve ahlakın dayanağını bilerek bozmak anlamındadır.

Şöyle bir örnekle bunu açıklayabiliriz: İnsan hayatı mutlak bir değerdir, para veya güç ise sadece bir araçtır. Sen aracı yani parayı insan hayatının olması gereken o en üstteki değere yerleştirirsen, yapbozun parçasını yanlış yere zorla çekiçe çakarsan ne olur? Bütün sistem bozulur. Sadece ufak bir hata yapmış olmazsın, bütün bir bireysel, ahlaki ve toplumsal sistemi çöktürmüş olursun. Yani o aracı yanlış yere koyduğundan itibaren savaşlar, sömürüler ve tüm o kanlı tarih bu basit ilkesel hatanın zincirleme bir reaksiyonu olarak patlak verir.

Müslüman hakimler, zulmü hakikatin yokluğundan (madum) doğan bir eksiklik olarak yorumlar. Onlara göre batıl, bağımsız bir varlık değildir, hakikatin zayıflamasıyla ortaya çıkan “gölgesel” bir durumdur. Aynı şekilde zulümat da nurun yokluğunun sonucudur. Bu yaklaşım, zulmü aktif bir varlık olmaktan ziyade, hakikatin ihmal edilmesiyle oluşan bir “boşluk/ yokluk (madum)” olarak anlamamızı sağlar.

Kötülük sadece o boşluğu dolduran bir gölge ise, bu tespit insanın omzuna büyük bir sorumluluk yükler. Eğer kötülük aktif bir güç değilse, biz suçu öyle görünmez bir düşmana, dışarıdaki bir zalime atamayız. Kötülük varsa ve bu bizim o boşluğu Hak’la/ aydınlıkla doldurmadığımız içindir. Meseleyi bu kadar vurucu yapan şey de tam olarak bu zaten. Eğer düşmanı dışarıda senden daha güçlü, bağımsız bir zalim olarak tanımlarsan, yani ka-

Adaleti tesis etmek için devasa ordulara ihtiyacın yok. Kendi etki alanında, kendi ahlaki eyleminle o boşluğu aydınlatmaya başlamak zorundasın.

ranlık çok güçlüydü, benim yapacak bir şeyim yoktu deyip işin içinden çıkarsın. Bu insan için iyi bir bahanedir. Ancak zulmün hakikatin yokluğundan doğan bir boşluk olduğunu söylediğinde kaçacak hiçbir yer kalmaz. Çünkü o boşluğu doldurması gereken sensin.

Hakimlere göre insan, vahiy ve akıl (müeyyed akıl- Taha Abdurrahman) sayesinde hakikate ulaşma potansiyeline sahiptir, ancak bu potansiyelin yanlış kullanımı, insanı zulümatın içine sürükler. Bu nedenle zulüm, yalnızca dışsal bir eylem değil, insanın iç dünyasında gerçekleşen bir yöneliştir. "Kendi nefislerine zulmettiler." (Hûd Suresi 101) ayeti, Kuran'da insanların inkâr, isyan ve yanlış eylemleri sonucu kendi helaklarına yol açmalarını ifade eder. Eğer dünya zulüm içindeyse bunun sebebi karanlığın bir ordusu olması falan değil. Bizzat bizim arzularımızın, heva ve hevesimizin sonucudur.

Eğer biz bugün tarihte olmadığımız kadar bilgiye ulaşma imkânımız varsa, cebimizde internetle dünyanın bütün bilgilerine sahipsek neden dünya hala bu kadar karanlık? Hakikati, neyin yerli yerinde olması gerektiğini *teorik* olarak gayet iyi biliyoruz. Kuran "*Biz ona iki yolu gösterdik*" (Beled 10) diyor. Yönelmemiz gereken yolu da biliyoruz. Buna rağmen neden hala zulüm dolu her yer?

Zulüm kavramı anlamın tahrif edilmesi, değerlerin boşaltılması ve insanın ahlaki sorumluluğunun zayıflatılması şeklinde de ortaya çıkar. İnsan, hakikati taşıma sorumluluğuna sahip bir varlıktır, bu emanete ihanet etmek ise zulmün en derin biçimlerinden biridir. Başka bir deyişle, nur, sadece bilişsel bir aydınlanma değil, aynı zamanda *ahlaki bir diriliştir*. Bu nedenle zulümat, yalnızca cehalet değil, ahlaki duyarsızlık ve sorumluluk bilincinin kaybıdır. Kur'an'da geçen o *kalplerin mühürlenmesi* veya *gözlerin görmemesi*, fiziksel bir durum değil, *ahlaki körlükleri* ifade etmektedir. Ahlaki körlük, yani bilmekle ilgili değil, hakikati bilmesine rağmen ona yabancılaşmaktır. *Modern çağın en büyük yanılgısı bilginin kendiliğinden ahlak üreteceğini sanmasıdır*. Bilgi eşittir ahlak sanıyoruz ama değil. Bilmek sadece zihinsel bir eylemdir. O *nur*, o aydınlık ise ahlaki bir eylem, ahlaki bir diriliştir.

Kuran'da hak-batıl mücadelesi çoğu zaman tarihsel örnekler/ kıssalar üzerinden anlatılır. Peygamberler ve onların karşısındaki zalim toplumlar, bu mücadelenin somut örnekleridir. Adaletsizlik, toplumlarda hakikati göremeyen bireylerin erki ele geçirmesiyle yaygınlaşır. Bu zulmün sadece bireysel bir sapma değil, aynı zamanda toplumsal bir yapı haline gelebildiğini de gösterir. Hak-batıl mücadelesi dinamik ve sürekli. İnsan, her an bu iki kutup arasında tercih yapmak durumundadır. Diğer bir yönden ise bu durum "şehadet misakına yapılan bir ihanet olarak da ifade edilebilir. Hakikatten uzaklaşan toplum, hakikati ve adaleti merkeze alan bir ahlaki dil üretmediğinde zulüm kaçınılmaz hale gelir.

Modern dünyada zulmün en sofistike, en görünmez hali "anlamın tahrif edilmesi", "değerlerin içinin boşaltılması" ve "insanın o ahlaki sorumluluğuna karşı uyuşturulmasıdır". Geçmişte zalimler toplumları kılıçla itaat ettiriyordu. Bugün çok daha rafine bir yöntem var, kelimelerin ve değerlerin içini boşaltarak o "ahlaki sözleşmeyi" yok etmek. Bugün anlamı çarpıtarak, insanları duyarsızlaştırarak yaratılan o bilgi kirliliği, değerler erozyonu dediğimiz şey aslında sistematik bir zulümdür.

Mesela özgürlük kavramını düşün. Eğer özgürlüğü insanın ahlaki sorumluluk alabilmesi olmaktan çıkarıp sadece sınırsız tüketim hakkını indirgersen ne olur? Kavramın içi tamamen

boşalmış olur. Hakikati ortak bir zemin olmaktan çıkarıp, herkesin kendi kişisel fikirlerine hapsedersen sistemi çökertirsin. Yapboz parçaları tamamen dağınık ve en kötüsü de kimse zulüm gördüğünün veya zulmettiğinin farkına bile varamaz. Kelimelerin kabuğu aynı kalmıştır ama anlam farklılaşmış/bozulmuştur. Toplum hakikati ve adaleti merkeze alan bir ahlaki dil üretmezse zulüm kaçınılmaz olur.

Üstelik bu başıboşluk/ keyfilik büyüdükçe toplum "duyarsızlaşır. Neticede "Zulmün zaferi kötülüğü sıradanlaştırmasıdır."

Peki, bu gidişata karşı bir çıkış yolu, bir çözüm var mı? Bu noktada İslam düşüncesinde çok temel bir kavram devreye giriyor: "Emanet bilinci." İnsanın dünyadaki görevi bu hakikati taşıma sorumluluğudur. Emanet dediğimiz şey budur. İnsan o akıl ve iradeyle Nurun/ Hakkın taşıyıcısı olmak zorundadır. Zulüm bir şeyi yerli yerine koymamaktır O da eylem gerektiriyor tabii. Adaleti tesis etmek için devasa ordulara ihtiyacın yok. Kendi etki alanında, kendi ahlaki eyleminle o boşluğu aydınlatmaya başlamak zorundasın. Emanete ihanet etmek o eylemsizlik halidir ve zulmün en derin biçimidir.

Sonuç olarak, Kuran'da Nur-Zulümat (Hak-Batıl) karşıtlığı, insanın varoluşsal yönelişini belirleyen temel bir mücadeleyi ifade eder. Zulüm, bu mücadelede batılın safında yer almak, hakikati terk etmek ve ilahî düzeni bozmak anlamına gelir. Müslüman düşünürler zulmü hem ontolojik bir sapma hem de ahlaki bir yozlaşma olarak ele alır. Bu perspektife göre insanın asli görevi, hakka yönelerek nurun taşıyıcısı olmak ve zulümatın her türlüşüne karşı bilinçli bir mücadele vermektir. Bu mücadele, bireysel arınma ile toplumsal adaletin birleştiği noktada anlam kazanır ve insanı hakikate ulaştıran temel bir varoluş yolculuğuna dönüşür.

Vicdan; Kendine Dönüş Muhasebesi

İnsanlar çoğunlukla zulmü bir başkasında ya da dışarısında arıyor. Hâlbuki zulmün kaynağı çoğu zaman bizatihi kendisidir; ancak farkında değil veya kendini temize çıkarmak için onu dışarıya yönlendiriyor.

Hikâyeyi Kur'an şöyle anlatır: "Allah'a yemin ederim ki, siz arkanızı dönüp gittikten sonra, ben putlarınıza elbette bir tuzak kuracağım. Derken onları parça parça etti, ancak bir büyüklerini bıraktı ki belki ona müracaat ederler. Bunu bizim ilâhlarımıza kim yapmış? Her halde o zalimlerden biri dediler. Bir delikanlı işittik, bunları anıyor adına İbrahim deniyormuş, dediler. Haydin dediler: Getirin onu insanların gözleri önüne belki şehadet ederler. Dediler: Sen mi yaptın bunu ilâhlarımıza ya İbrahim? Belki dedi şu büyükleri yapmıştır, sorun bakalım onlara eğer söylerlerse! Bunun üzerine nefslere/vicdanlarına döndüler de dediler: Doğrusu siz zalimlersiniz. Sonra yine tepeleri üstü ters döndüler, sen cidden bilirsin ki bunlar konuşamaz, dediler. O halde dedi: Allah'ı bırakıp da size hiç bir fayda veremeyecek, zarar da edemeyecek nesnelere mi tapıyorsunuz? Enbiya suresi, 57-66 ayetler.

Malum; inanç bilginin konusu değildir; İnanırsınız ya da inanmazsınız. İnanç sorguya da konu olmaz; kabul edersiniz ya da etmezsiniz. Bununla beraber inanç kalbin iknası için gerekçelendirilebilir; böylece itirazlara ve soru(gulama)lara karşı sağlam bir zemin üzerine oturtulabilir.

İbrahim Nebinin halkı, çürük bir zemin üzerine inşa ettikleri putlara perestij inançlarından basit bir soru ile şüpheye düştüler, kalpleri ıkan olmadığı için zihinleri bulandı, kalpleri param parça oldu.

Kalp vicdan ile ıkan, zikir ile de mutmain olur. Mutmainlik ıkandan sonra hâsıl olur. Bu sebeple İbrahim Nebi Rabbinden yeniden dirilişi gözleriyle- veya aklıyla- görmek istemişti.

Vicdan; vecede fiil kökünden türemiştir: Tutkuyla arayıp bulmak, uğraşıp amacına ulaşmak, bir şeyin künhüne varmak gibi anlamlara gelir.

Vecd; kişinin yapay, suni, fani, değersiz şeylerden arınıp hakikatle yüzleşmesi anlamında kendinden geçme, bazen boyut değiştirme olarak değerlendirilebilir.

Vücut; felsefede varlık anlamında şeyin arkesi, özü, cevheri olarak anlaşılmış, mevcut ise yaratılan, var olunmuş olan anlamında kâinattaki şer bir şeydir. "La mevcude illallah" ifadesinin doğrusu "la vucude illallah" şeklindedir, Allah'tan başka varlık yoktur.

Nefs, Kur'anî bir terim olarak zat, şahıs, kişi, kendi, kendisi gibi anlamları taşır. Kur'an bu terimi Allah için de kullanır, insan ve her bir canlı için de kullanır. Ketebe rabbukum ala nefsihi errahmeh/Rabbiniz nefsinizi/ kendine Rahmeti yazdı, ayeti Allah'ın nefsinizi yani zatınızı işaret etmektedir. Her nefis ölümü tadacaktır, ayeti de bütün canlılarla birlikte özellikle de her bir insana atıftır. Hâsılı NEFS terimi her nerede geçiyorsa orada bir kişiye, bir zata, bir kimliğe işaret ederek onu muhatap alır.

Özellikle Hallac-ı Mansur'dan mülhem kimileri ile izidilik inancına mensup kesimlerin İblis'i Allah'a aşık ve O'na

sadık en üstün bilinç olarak resmedip onu yüceltmelerinin bir sonucu olarak Şeytan yerine, insandaki kötülük kaynağı manasında tanımlanan Nefs'in sahih bir kaynağı olmadığı gibi Kur'an tarafından da bahis konusu edilmez. Aksine, İblis sonrasında ise Şeytan aynı kişidir ve insanı Allah'ın yolundan saptırmak için kötülüğü seçerek onu meslek edinmiş odaktır. Nefs ise muhatap alınan insanın kendi'sidir.

Yukarıda İbrahim Nebi'nin sorusu üzerine dile gelen insanların vicdanıdır: Fe rece'u ila enfusehum/ böylece nefslere döndüler; yani özlere, fitratlarına döndüler ve dediler ki: Doğrusu siz zalimlersiniz! Bu cümlelerin tercümesi şudur: Nefslere yani vicdanlarına döndüklerinde orada putlara perestij etmenin ne büyük bir zulüm olduğunu gördüler: Gerçekten de biz zalimlermişiz!

Kur'an sıklıkla "la tezlimu enfuseküm/ kendinize zulmetmeyin" veya "zelemu enfusehüm/ kendilerine zulmettiler, uyarısında bulunur. İnsanın kendisine zulmetmesi, bir anlamıyla üzerine düşen vazifeyi yapmaması, sorumluluklarını yerine getirmemesidir.

Meselenin esasının teşkil eden ZULÜM terimi ise, "Bir şeyi olması gereken yerin dışına koymak" manasında negatif bir ifadedir. Eğer bir şey, olması gereken yere konulmuyor ise orada bir zulüm eylemi gerçekleşmiştir, demektir. Bunu ister kişi kendine, kendi adına yapsın ister bir bakasına ya da başkası adına yapsın.

İzafeten, Kur'an zulmün en büyüğü olarak "şirk" koşmayı öne çeker; çünkü şirk Allah'a ait olan hakkı O'na teslim etmemek, o hakkı bir başkasına, bir başka yere vermek ve koymaktır. Allah'a ait olan Rablik ve İlahlık hakkı bir başkasıyla paylaşıldığında Allah gereğince - hakkınca- takdir edilmediğinden en büyük zulüm eylemi işlenmiş olur.

İnsanlar çoğunlukla zulmü bir başkasında ya da dışarısında arıyor. Hâlbuki zulmün kaynağı çoğu zaman bizatihi kendisidir; ancak farkında değil veya kendini temize çıkarmak için onu dışarıya yönlendiriyor.

Vicdan ya da insanın nefsi Allah'ın insana derç ettiği yanılmaz bir doğruluk ilkesidir. O hep doğrudur ve doğruyu söyler. Kimisine göre o Tanrı'nın insana tatlı, sıcak fısıltısıdır. Vicdanına danışan kişi bir yönüyle Allah'a danışmış olur. Danışılan -dane, Farsçada bilgi demektir. Danışman bilge, Danışçu üniversite öğrencisi, Danışgah üniversite, Dane bilge, bilgelik, endiş, endişe ise düşünce demektir- Allah olunca elbette elde edilen Haktan başka bir şey olmayacaktır. Zira bilginin dolayısıyla hakikatin kaynağı ve sahibi Allah'tır ve Allah asla haksızlık etmez, yanlışla yönlendirmez.

فَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ /Allah zulmetmez; insanları nefslere/kendilerine zulmederler.

Zulmün Güncellenmesi

Kişiyi inandırıcı kılan şey zulmü durdurma ve adaleti egemen kılma çalışmalarıdır. Tüm peygamberlerin ilk söz ve aktivitelerinin adalet yanlısı ve zulüm karşıtı olduğunu tarih kitapları yazar.

Peygamberlerin varlık nedeni zulme ve her çeşidine karşı direniştir. Kitapların gönderilme gayesi ve hedefi de zulme karşı direniştir. Hiçbir peygamber zulmün ve şirkin egemen olduğu toplumlarda torun sahibi olamamışlardır. Onlar şu 3 seçenekten birini yaşamak durumunda kalmışlardır. Ya içinde bulundukları toplumu değiştirmişlerdir. Ya şehit edilmişlerdir. Ya da sürgün/Hicret etmek durumunda kalmışlardır.

Kitap ve sünnetin yani İslam'ın tanımına göre iman ettiğini söyleyen bir kadın ve erkeğin; öncelikli faaliyet alanı zulmün durdurulması ve adaletin egemen kılma çabaları olmalıdır. Adaleti egemen kılma çabası ve mücadelesi olmayan biri, zahid görünümü de olsa toplumda bir karşılığı olmayacağı bir gerçektir. Mücahidane söylemleri olsa da çevresel etkisi olmayacağı görülecektir.

Kişiyi inandırıcı kılan şey zulmü durdurma ve adaleti egemen kılma çalışmalarıdır. Tüm peygamberlerin ilk söz ve aktivitelerinin adalet yanlısı ve

zulüm karşıtı olduğunu tarih kitapları yazar. Kur'an'da bunu ifade eder. Adalet taşıyıcısı olmayan bir kimsenin kitleleri arkasında sürüklemesi mümkün değildir.

Mekke'de zulmün sistemleştiği dönemde, son nebi gelmeden önce; zahidane hayat süren kişilerde vardı. Varaka Bin Nevfel. Ümeyye bin Ebi Salt, Zeyd bin Amr, Osman bin Huveyris, Abdullah bin Cahş ve Kuss bin Sâide onlardan bazıları. Ancak zahidane yaşamlarını toplumsallaştıramamışlardır. Zulmü kaldırıp yerine adaleti koymadıkları için takipçileri olmamıştır. Toplumsal bir hareket ve direniş var edememişlerdir. Onların yaptıkları ibadetler, ezilenleri harekete geçirmeye yetmemiştir.

Son nebiyi öne çıkaran şey mazlumların sesi olmasıdır. Ezilenlerin, kölelerin, sömürülenlerin ve kimsesizlerin yanında olması ve zalimlere ki hiç birinin kimliğini sormaksızın karşısında durması; getirdiği dinin/sistemin gündeme gelmesi ve sonunda iktidar olmasını sağlamıştır. Hicret öncesi Mekke'de farz olan ibadet, davranış, hukuk kuralları

yoktu. Namaz Mirac gecesinde farz olmuştu. Ama son nebi de ahlak ve adalet vardı. Zulme karşı olmak vardı. İşte bu nebevi ve insanı özellikler. O'nu (sav) ve arkadaşlarını zirveye taşıdı.

21. yy.da egemenlerin din anlayışı/dayatması pazar buldu. Ahlakın ve adaletin öne çıkarılmadığı; zulme karşı direnişin unutturulduğu bir Müslümanlık anlayışı. Öyle ki toplumsal etkileri olmayan bireysel dini emirlerin daha çok yaygınlaştırılması; zalimlerin iktidarını sonlandıracak eylemlerin arka plana atılması, o emirlere sıra gelmemesi, düşünülüp konuşulmaması ve pratiğe aktarılmasa adına bir projenin yürütüldüğü söz konusudur.

Zulüm anlayışının güncellenmesi elzemdir. Zalim denilince akla yalnızca Nemrut ve firavun geliyorsa; çağdaş küresel zalimlerin iktidarları daha uzun ömürlü olacak demektir. Allah'ın indirdikleriyle hükmetmeyenler zalimdir. Çıplaklık zulümdür. Asgari ücret zulümdür. Enflasyon zulümdür. Faiz zulümdür. Çocukların anaokullarında unutulması zulümdür. Vardiya sistemi çalışma zulümdür. Yargı da davaların süruncem de kalması zulümdür. Faili meçhuller zulümdür. Adam öldürme zulümdür. Kötülüğün yaygınlaşmasına seyirci kalmak zulümdür. Düşünmeyi terk etmek zulümdür. Yasma, yargı ve yürütmenin İslami olmayışı zulümdür. Kendisi tok iken bir diğerinin aç kalması zulümdür. Kamu hırsızlığı zulümdür. Irkçılık zulümdür. Parti / mezhep / cemaat / tarikat / aşiret endeksli kardeşlik anlayışı zulümdür. Netanyahu zalimdir. Filistin'i ve doğu Türkistan'ı unutmak zulümdür.

Adalete götürmeyen ve zulme dur demeyen bir namazın anlamı yoktur. Evet, Şirk ve sistemleri en büyük zulümdür.

Zulümden Kaçınmak

“Zulümden sakınıp kaçınınız. Çünkü zulüm, kıyamet gününde zâlîme zifiri karanlık olacaktır. Cimrilikten de sakınınız. Çünkü cimrilik sizden önceki ümmetleri helâk etmiş, onları birbirlerinin haksız yere kanlarını dökmeye, haramlarını helâl saymaya sevketmiştir.”

(Müslim, Birr 56)

İnsan, ne yalnızca yüce ne de bütünüyle düşkün bir varlıktır; o, bu iki uç arasında gidip gelen bir muammadır. Kendi içinde taşıdığı bu çelişki, onu hem adaletin arayıcısı hem de zulmün faili kılar. Bu yüzden zulüm ve cimrilik üzerine söylenmiş her söz, yalnızca bir öğüt değil, insanın kendi derinliğine yöneltilmiş bir sorgudur.

Zulüm, çoğu zaman dışarıda aranır; oysa onun en ince biçimi, insanın kendi içindeki eğrilikte saklıdır. Bir hakkı bile isteye teslim etmemek, bir gerçeği kendi çıkarına göre eğip bükmek... Bunlar açık bir zorbalık kadar görünür değildir; fakat hakikatte aynı karanlıktan beslenir. Kur'an, bu gerçeği çarpıcı bir şekilde hatırlatır: “Allah zerre kadar zulmetmez” (Nisâ, 4:40). İnsan ise tam tersine, çoğu zaman kendi nefesine bile zulmeden bir varlıktır. Buradaki paradoks dikkat çekicidir: Adaleti mutlak olan bir hakikatin karşısında, eğrilğe meyyal bir insan.

İnsan, zulmü çoğu zaman başkasında teşhis eder, kendinde ise gizler. Oysa Kur'an'ın bir başka uyarısı, bu körlüğü ortadan kaldırır: “Zalimler kurtuluşa eremez” (En'âm, 6:21). Bu ifade, zulmün yalnızca ahlâkî bir kusur değil, aynı zamanda varoluşsal bir kayıp olduğunu gösterir. İnsan, başkasının hakkını çiğnediğinde, aslında kendi kurtuluş yolunu da tahrip eder.

Cimrilik ise daha sessiz, fakat daha sinsi bir eğilimdir. İnsan, sahip olduklarını korudukça güvende olacağını zanneder. Oysa bu, aklın değil korkunun sesidir. Kur'an, bu yanılgıyı açıkça dile getirir: “Kim nefsinin cimriliğinden korunursa, işte onlar kurtuluşa erenlerdir” (Haşr, 59:9). Burada dikkat çekici olan, cimriliğin dışsal bir eksiklik değil, içsel bir hastalık olarak tanımlanmasıdır. İnsan, malını değil, aslında korkularını biriktirir.

Daha da çarpıcı olan, cimriliğin insan tarafından çoğu zaman bir erdem gibi algılanabilmesidir. Kur'an bu yanılsamayı şöyle ifşa eder: “Allah'ın kendilerine lütfundan verdiği şeylerde cimrilik edenler, bunun kendileri için hayırlı olduğunu sanmasınlar; aksine bu onlar için şerdir” (Âl-i İmrân, 3:180). İnsan burada kendi aklının tuzağına düşer: Sakınmayı kazanç, vermeyi kayıp zanneder. Oysa ha-

kikat bunun tersidir. Hz. Muhammed'in (sav) zulüm ve cimrilik hakkındaki o sarsıcı uyarısı, sadece ahlaki bir öğüt değil, varoluşsal bir hakikatin matematiksel kesinliğiyle karşımıza çıkar. Zulmün kıyamette zifiri karanlığa dönüşmesi ve cimriliğin toplumları helak eden bir cinnete evrilmesi, insan doğasındaki “büyükölük arzusu” ile “düşkünlük gerçeği” arasındaki o trajik çatışmanın bir sonucudur.

Zalim, başkasının hukukunu çiğnerken aslında evrensel dengeyi bozar. Hadis-i şerifteki “zulüm kıyamette karanlık olacaktır” ifadesi, fiziksel bir ışık yoksunluğundan ziyade, ontolojik bir yalnızlığı tasvir eder. Dünyada başkalarının hayatını karartan, başkasının ışığını çalan kişi, varlığın kaynağı olan Nur'dan kendi iradesiyle kopmuştur. **“Allah, zalimler topluluğunu hidayete erdirmez”** (Bakara, 258).

Zulüm ve cimrilik, bu yönüyle birbirine yabancısı değil, aynı merkezden doğan iki eğilimdir. Biri başkasının hakkını almak, diğeri ise vermemektir. Kur'an'ın adalet çağrısı bu yüzden son derece kesindir: “Ey iman edenler! Adaleti titizlikle ayakta tutun...” (Nisâ, 4:135). Bu çağrı, yalnızca başkalarına karşı değil, insanın kendi nefesine karşı da yöneliktir. Çünkü insan, çoğu zaman kendine karşı dürüst olmadıkça başkasına karşı adil olamaz.

Bu nebevi uyarı, insan ruhunun ve toplum yapısının iki büyük kanserine; zulüm ve cimrilik illetine karşı çekilmiş en sert ihtar hatlarından biridir. Peygamber Efendimiz (sav), bu iki kavramı rastgele bir araya getirmemiş, aralarındaki neden-sonuç ilişkisini adeta bir sosyal mühendis hassasiyetiyle ortaya koymuştur. Nur ve Zulmet: İman ve adalet “nur” iken; haksızlık ve baskı “zulmet”tir.

Zalim, dünyada gücüyle çevresini kalabalık tutsa da, o gün kendi yarattığı adaletsizliklerin içinde kimsesiz ve yolunu bulamaz halde kalacaktır. Başkasının hayatını karartan, aslında kendi istikbalini karartmaktadır.

Hadis, cimriliği (şuhh) sadece bireysel bir kusur olarak değil, toplumları helak eden bir sosyolojik deprem olarak tanımlar. Cimrilik, bir noktadan sonra şu zincirleme reaksiyona yol açar: Hırs ve Biriktirme Tutkusuyla, kişi elindekini

paylaşmadıkça, başkasının elindekine göz diker. Güvensizlikle, paylaşımın bittiği yerde kardeşlik biter, yerini haset alır. İnsanlar maddi çıkarları için birbirini engel olarak görmeye başladığında, şiddet kaçınılmaz olur. Vicdan, biriktirme hırsının altında ezilir; rüşvet, faiz ve gasp gibi haramlar “işletme gereği” veya “akıllılık” olarak isimlendirilerek meşrulaştırılır.

Neden zulüm ve cimrilik aynı kefedir? Çünkü cimrilik, zulmün yakıtıdır. Parasına, makamına veya imkanına kıyamayan insan, o imkanı korumak için başkasına zulmetmek zorunda kalır. Paylaşmayı bilen (cömert) bir insan için zulmetmeye gerek yoktur; çünkü o, mutluluğu biriktirmekte değil, dağıtmakta bulur.

Bu hadis bizlere; karanlıktan kurtulmak için adalete, kaostan kurtulmak için cömertliğe muhtaç olduğumuzu haykırır. Toplumların bekası kılıçların keskinliğinde değil, cüzdanların ve kalplerin açıklığındadır.

İnsan, sınırlı bir dünyada sonsuzluk arzusu taşıyan bir varlıktır. Bu gerilim, onu çoğu zaman yanılgıya sürükler. Sahip olduklarını mutlaklaştırır, geçici olanı kalıcı sanır. İşte cimrilik bu yanılsamanın ürünüdür; zulüm ise bu yanılsamanın eyleme dönüşmüş hâlidir. Kur'an'ın uyarıları, bu noktada insanı yeniden dengeye çağırır: Sahip olduklarının emanet olduğunu hatırlamaya, gücün değil adaletin kalıcı olduğunu kavramaya...

Sonuçta insan, karanlık ile aydınlık arasında sürekli bir tercih hâlidir. Zulüm, kısa vadede bir üstünlük hissi verebilir; cimrilik, geçici bir güven duygusu sağlayabilir. Fakat her ikisi de insanı içten içe tüketir. Buna karşılık adalet ve cömertlik, zahiren bir kayıp gibi görünse de, insanı kendi hakikatine yaklaştırır.

Belki de insanın en büyük trajedisidir şudur: Doğruyu bilir, fakat onu yaşamaktan kaçınır. Fakat aynı zamanda en büyük umudu da buradadır: Bildiği hakikate dönebilme imkânı. Kur'an'ın çağrısı, bu imkânı sürekli canlı tutar. İnsan, ne kadar uzaklaşırsa uzaklaşsın, adaletin ve paylaşmanın aydınlığına geri dönebilecek bir varlık olarak kalır.

“ŞÂKİLE” kavramı hakkında

“ŞÂKİLE” kavramı **hakkında**
Mehmet AYMAN

Bismillahirrahmanirrahim.

“İnsana nimet verdiğimiz zaman yüz çevirip yan çizer; başına bir kötülük gelince de hemen karamsarlığa düşer.” 17/İsrâ Sûresi (83 De ki: “Herkes kendi mizaç ve karakterine/Şâkilesine göre iş yapar.” Rabbiniz kimin doğru bir yol tuttuğunu çok iyi bilmektedir. 17/İsrâ Sûresi (84):

İnsan yeryüzünün yegâne akıllı ve irade sahibi öznesidir. Bu akıllı öznenin tüm yapıp etmeleri, fiilleri ve eylemleri akli ve iradesi dâhilinde yapıldığı için kendisine sorumluluk taalluk eder. Akli başında olmadığı anlarda (Geçici de olsa hafıza kaybı veya özgürlüğünün bir şekilde kısıtlı olduğu zamanlar) sorumluluğu da o ölçüde kalkar.

İnsanın düşünce, duygulanım ya da eylemlerinden; ya doğrudan doğruya kendisi, ya yakınları başta olmak üzere diğer insanlar, ya da tüm diğer varlıklar etkilenir.

İnsanın düşünsel ve fiili yapıp etmeleri başlıca iki tür amaca yönelik gerçekleşir.

Yapıcı ve hayra sebep olan “iyi” diye nitelendirdiğimiz davranışlar.

2- Yıkıcı ve şerre sebep olan zarar verici ve sonuçta “kötü” olarak nitelenen davranışlar.

İyi olarak nitelendirilen davranışlar insanın temiz olarak yaratıldığı fitratına/doğasına, tabiatına uygun ve devamlı böyle olması beklenen davranışlardır. Bu davranışlar iyi ahlak örneği olarak kabul edilirler. Kötü olan davranışların kişide devamlı olması istenmez. Çünkü devamında hem kişinin kendisine hem de çevresine zarar vermektedir.

En genel anlamıyla iyi veya kötü olarak nitelenebileceğimiz bu düşünce ve davranışların temelinde yatan, etkenler/etmenler nelerdir. Bu yazımızda dilimizin döndüğünce bu konudan bahsetmeye gayret edeceğiz.

Genel ve yaygın kanaate göre insan dediğimiz varlık. Beden ve ruh, yani maddi ve manevi iki unsurun terkibinden meydana gelmiş, yani yaratılmıştır. Bu

iki unsur ayrı ayrı düşünüldüklerinde hiç bir mana ifade etmezler. Ancak bir araya geldiklerinde “Bahse değer bir varlık” yani insan olurlar. Kuran’ı Kerim Tin Suresi dördüncü ayet’i-kerimede “Biz insanı en güzel biçimde yarattık.” Denmesinin sebeplerinden birisi de budur.. Secde suresin de ise bu yaratma sürecinin bir kısmından bahsederek “O yarattığı her şeyi güzel yapmış ve ilk başta insanı çamurdan yaratmıştır.”(8)Sonra onun neslini önemsenmeyen bir suyun özünden yaratıp sürdürmüştür. (9)Sonra ona düzgün bir şekil vermiş ve ruhundan ona üflemiş; sizi kulak, göz ve gönüllerle donatmıştır. Ne kadar da az şükrediyorsunuz! Buyurulmuştur.

Kur’anın insanın yaratılmasıyla ilgili diğer ayetleri de dikkate alınarak okunduğunda, insanın bedensel yani maddi varlığının “geleneğimizde “Enasır-ı Erbaa” /dört unsur olarak bilinen Hava, su, toprak, ve ateşten oluştuğuna işaret edilmiştir. Bu dört unsurun insan bedenindeki karşılığına ise “Ahlat-ı Erbaa”/Dört Öge denir. Ahlat kelimesi “Hılt” kelimesinin çoğuludur.

Hâsılı Allah bu dört unsurdan ve en güzel biçimde yarattığı varlığa kendi ruhundan (Nefha-i Rahmani) katarak onu kayda değer bir varlık olarak varlık alanına çıkarmıştır. İnsanın bu süreçte yüklediği yani yaratılıştan getirdiği/kazandığı bir takım özellikler vardır ki Bunlara Fitrat, tabiat, doğa, mizaç, karakter, huy, tıynet, hilkat, cibilliyet, meşrep, seciye ve şâkile de denir.

Saydığımız bunca kavram ne birbirinin tamamen aynı ne de birbirinden tamamen ayrı kavramlardır. Bilakis hepsi de birbiriyle alakalı tabiri caiz ise yakın akraba kavramlardır. Yani birini açıklamak istediğimizde diğerlerine mutlaka ihtiyaç duyacağımız kavramlardır. İmam Gazali bu kavramların ayrıışan yanlarına dikkat çeker. Ona göre de “insan, bedenden ve ruhtan (kalpten) yaratılmıştır. İnsanın ruhî boyutunun tabiatını “fitrat” ifade ederken; mizaç, insanın bedenî yönünün tabiatına işaret eder. Bu istidat/fitrat, insana yaratıcısını ve eşyayı tanımanın imkânını sunar ve mizacın aksine her insan için ortaktır. Mizaç ise her kişi için ayrı ve özeldir. İnsanın karakter özellikleri ve yakınlıklarından oluşan bütünün en genel ifadesidir. Bir eğitimcinin “fitratı”

tanıması “insanı” tanıması, mizacı tanıması da “kişiyi” tanıması anlamına gelir. Eğitimin kişiye özgü sınırını çizen ana unsur da mizaçtır.

Buradan sonra İsrâ Suresi 84. Ayette geçen “Şâkile” kavramından hareket ederek insanı tanımaya devam edeceğimiz inşallah.

شَاكِلَة /Şâkile kelimesi arapça isim kalıbında gelmiş bir kelime olup sözlükte: Geniş anlamıyla “hem fitrattan/yaratılıştan gelen ve hem de anne-baba, aile ortamı, arkadaş çevresi, is, eğitim ve inanç çevresi gibi sonradan çeşitli şekillerde müspet/olumlu, iyi veya menfi/olumsuz, kötü değer yargılarıyla oluşmuş davranış biçimleri, dini ve ahlaki değerlere göre kişinin davranması demektir. **Müşâkelet, İşkâl, Teşekkül, Müteşekkil Şekil, seciye, karakter, kavramları da bu kavramla ilişkili kavramlardır.** Dikkat edilirse “Şekil” bizim de gündelik dilde kullandığımız ve varlıkların fiziki yapılarını, dış görünüşlerini ifade etmekte de kullandığımız bir kelimedir. Ama genelde Şâkile kelimesi **varlığın/insanın hem maddi hem de manevi yanını/Mizacını ifade etmekte kullanılan bir kelime/kavramdır.**

Kur’anı Kerimde sadece bir yerde (17/ İsrâ Suresi 84. ayette bir defa “Herkes kendi Şâkilesine / mizaç ve karakterine göre iş yapar. Rabbiniz kimin doğru bir yol tuttuğunu çok iyi bilmektedir.” mealinde geçen geçen şâkile kavramı aynı surenin 83 (İnsana nimet verdiğimiz zaman yüz çevirip yan çizer; başına bir kötülük gelince de hemen karamsarlığa düşer.) ayetiyle birlikte okunduğu ve geçtiği 84. ayetin bağlamı da dikkate alındığında birbirlerine çok yakın çağrışımları da içeren farklı anlamları kapsar. Buna göre Şâkile kavramının günümüz Türkçesi’nde de bir kısmını kullandığımız şu kavramlarla (Müşâkelet, İşkâl, Teşekkül, Müteşekkil, Şekil, seciye, karakter, mezheb, mizaç) etimolojik ilişkisi ilişkisinin olduğu da tekrar hatırlatmakta fayda var.

Şâkile kelimesine TDV yayınlarından çıkan Kuran yolu tefsirinde şu mana verilmektedir. ŞÂKİLE; “tabiat, âdet, din, ahlâk, niyet, mizaç ve yaratılış, birbirine benzeyen yollar gibi değişik ve fakat birbirine yakın mânâlarla

tefsir edilmiş ise de en kapsamlı mânâsı sonuncusudur. Yani herkes kendi durum ve mizacına uygun olan yolda hareket eder. Başka bir ifade ile kendi nev i şahsına mahsus şakilesine/mizaç ve karakterine göre iş yapar. Bu durumda en doğru yola gideni Rabbiniz en iyi bilendir. Yani herkes kendi mizacına göre hareket ederek hoşuna giden yolu tutmakla doğru yol tutmuş olmaz. Bir din veya mezheb herhangi bir kişinin veya toplumun mizaç ve duygularına uygun gelmekle hemen doğru olamaz. Hak din, Allah'ın kitap ve Resulü ile bildirdiğidir. Buna göre mizacı hakka uygun olan kimselere ne mutlu!

Mizacın, ruh meselesiyle ilgili olmasına gelince bu: bir kişinin etrafında olup bitenlere verdiği tepkileri belirleyen ve doğuştan gelen karakter ve kişilik özellikleridir. Bu özellikler bir kişiyi diğerlerinden ayıran kendine özgü davranışsal eğilimlerine neden olur. Diye düşünmek te mümkün olur.

Öte yandan insanın kendi yapısına uygun olanı icra etmesinden dolayı seciye kelimesi şakile diye de isimlendirilmiştir. Seciye ise, huy, tabiat, insanın yaratılış tarzıAnlamlarına gelmektedir. Mizac da, bir şeye sonradan karıştırmak demektir. Buna göre hâlîka, tabia, seciyye, ve cibilliyet kelimeleri, eş anlamlıdır. Bu yüklenilen anlamlar, daha çok Arap dil bilimcileri ile ilgili ayeti yorumlayan müfessirlerin yaklaşımı olup, insan psikolojisiyle bağlantılı bir değerlendirmedir. Farklı yorumlarda ise, şakilenin, din, niyet ve ahlak olduğu şeklindeki tanımlara rastlanmaktadır.

Bu farklı anlamlandırmalar doğrultusunda, "Her biri kendi „şakilesine"

göre hareket

eder" mealindeki İsrâ Suresi (17) 84. ayetin manası şu şekillerde yorumlanmaktadır:

Her biri (tabiatına, mizacına, yaratılışına, fitratına, karakterine, seciyesine, varlıkyapısına, tuttuğu yola, hayat tarzına, hoşlandığı, benimsediği ahlaki özelliklerine) göre hareket eder.

Peki O zaman Şakile'nin oluşmasındaki etkenler veya unsurlar nelerdir. Buna cevap verelim.

1-Yaratılıştaki Nefha-i Rahmaniden gelen iyilikler. Bazı insanlarda merhamet, cömertlik hasletlerinin doğuştan gelmesi ve çocukluktan itibaren görülmesi gibi.

2-Dört unsurun eksikliklerinden (yani oluş ve bozulmuş âlemindeki eksikliklerden oluşan kusurlar ki bunlara hastalıklar, bedensen kusurları da dâhil edebiliriz) ve bedene arız olan fiziksel kötülükler. Diğer bir anlatımla soya çekimin veya genetik yatkınlığın sonuçları olan unsurlar.

3-Daha çok beden için beslenme ve spor alışkanlıkları. İçinde yaşanılan coğrafya ve iklim koşulları da kişinin Şakile'sinin/mizaç ve karakterinin oluşmasında etkilidir. Soğuk ve sert iklimlerin insanların mizaçlarının da soğuk ve sert olması bununla açıklanabilir. Ters durum sıcak iklimler için de geçerlidir.

(İslami yorumlarda özellikle İslami gelenekte kişinin helal ve temiz süt emmiş olması, helal ve lokmayla beslenmesi konularına bu yüzden çok dikkat çekilir.)

4-İnsanın anne kucağından başlayan süreçten itibaren aldığı eğitimin

de mizaç ve karakterin yani Şakile'nin oluşmasındaki etkisi oldukça büyüktür.

5-Bireyin yetişmesi sürecindeki sosyal çevre de, aile başta olmak üzere tüm eş dost ve arkadaşlarının etkisi de göz ardı edilemeyecek derece de önemlidir.

Buradan hareketle insan tüm bu şartlar kendi lehine oluşur iyi bir anne babadan doğar, keza iyi bir eğitim alır, yine iyi bir çevrede de yetişirse genellikle iyi bir insan olur diyebiliriz. Tersine ihtimallerin ilahi hikmete binaen çok az görülmesini de ihtimal dışı tutmamakla beraber aynı durum kötülük için de geçerlidir. Yani tüm iyi şartları taşıyan insanların iyi ya da kötü şartları taşıyan insanların da kötü olduklarını söyleyebiliriz. Arada kalanların hayatları da iyilikle kötülük arasında gel-gitler le, mücadelelerle bir anlamda nefis mücadelesiyle geçer. Çünkü bizim dünyaya getiriliş amaçlarımızda birisi de bu mücadeleyi yani kemâlat yolundaki yolculuğunu bir anlamda insanı kamil oma yolculuğunu hayırla tamamlamak ve rızai ilahiye tahsil edip cenneti hak etmektir.

İşte Din dediğimiz (ilahi buyruklar bütünü/ Kur'an ve Sünnet) de kemâlat yolculuğundaki bu mücadeleler, gel gitler esnasında elimizden tutup bizi hidayete ve kurtuluşa eristirecek yegâne rehberdir. Bu rehber dikkat eder beden ve nefsin/arzuların, heva ve heveslerin kişiliğimizi ahlakımızı ele geçirip hayatımızı kontrol etmesinden kurtarırsak inşallah biz de kurtuluşa erenlerden oluruz.

Vesselam

İki Secde Arası Muhasebe

Heybetli iddialarım, bombalanan şehirlerle gitti gümbürtüye.
 Süleyman'ın tahtına bırakılan ceset ben miyim, yoksa...
 Bulutlarda yüklü sulardan gelecek vadeli yağmurlarım vardı,
 Bir aç çocuğun yüzünde yuvarlanan gözyaşıyla
 Hasadım, harmanım sel olup gitti.
 Hep peşin aldık musibetleri,
 Veresiye gitti intikamlarım.
 Kaçırıldı huzurumu adaleti görememek,
 Kallesliğin, alçaklığın tefini dürememek.
 Elini kolunu sallayıp zulüm böyle gezecek,
 Korkaklığın ismine tahammül mü denecek?
 İmanıma bir yüce makam vehmederdim;
 Bir âcizin "Allah" nidasıyla dolunca kalbim,
 Saltanatım yıkıldı, sultanlık bitti.
 Ciltler dolusu kitap değil,
 Kalpler dolusu iman haykırdı adam.
 Parçalanmış bebeğini kucağında taşıyan kadın
 "hamdillah, hamdillah" diyordu.
 Kolu yok, bacağı yok;
 Yahut yüzleri, bedenleri yanmış,
 Yerde ceset parçalarını toplayan
 Aziz, canlı imanlar gördüm.
 İmanın tanımı kitaplarda değilmiş,
 'Salih amel'in iman neresinde olduğu
 Onlardan öğrenilecekmiş.
 Aklıma hikmet, gönlüme basiret, dilime fesahat konsun isterken,
 Alnımın tam ortasına çaresizlik yazıldı.
 Zillate mahkûmiyetin adı sabır olup da
 "Biz ne edelim, büyükler bilir" olunca iş...
 Yüce dağdan kopan kum tanesi gibi
 Yuvarlandım, düştüm.
 Harıl harıl çalışan karıncalar üzerimden geçerken,
 Ben, aczime yaraşır cüssem ile tanıştım.
 Çaresizliğin;
 Aklı âciz, gönlü ağlak, elleri güçsüz, dili lâl olmuş
 Heykeli oldum.
 Vicdan muhasebecisi
 Tüm defterleri başıma fırlatıp çekip gitti.
 Nefsimin fücûru bile takvasıyla barıştı.
 Delilik bir menzil,
 Akıl menzilden öte.
 Mecnun olmak bu mudur,
 Mecnun akı ne bile?
 Hani niyet, irade?
 Hani müsbet kararlar?
 Hani imdada yetişen el,
 Hani cihad-ı ekber?